

TIBET QUARTERLY BRIEF

Volume:4 | Issue: 03 | July-September 2022

बौद्धप्रमाणस्यैवास्ति।

TIBET POLICY INSTITUTE

Central Tibetan Administration, Gangchen Kyishong

Dharamshala-176215 Distt. kangra (H.P.) India

Phone +91-1892-223556, 222403

E-mail: communication@tibetpolicy.net | web: tibetpolicy.net

TIBET QUARTERLY BRIEF

Published by: Tibet Policy Institute
Central Tibetan Administration
Dharamshala-176215 (H.P.) INDIA

Website: www.tibetpolicy.net

Tibetan Editor: Kunga Gyaltsen
Rigmon Tsering Dhondup

English Editor: Tenzin Desal

Design/layout: Rigmon Tsering Dhondup

Printed by: Sarah Printing and Publications

དཀར་ཆག

སྡེ་ཚན་དང་པོ། བོད་ཡིག་དབྱུང་ཚུལ་ཁག

རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་དམག་མིའི་ཁྲོད་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་ཀྱི་དངོས་ཞབས་དམག་མི་དང་བོད་རིགས་ཀྱི་
དམག་དཔོན་སྒྲོར་སྒྲེང་བ། ༥

ཤར་ཚེང་བསྟན་འཛིན་བདེ་ལྷན། ཉམས་ཞིབ་བ།

མན་རྩའི་བཙན་ཤྱགས་འོག་གི་གསེར་བྱམ་དགྲུག་འདོན་ལམ་ལུགས་དང་ཡང་སྤྲོད་དོས་འཛིན་ཀྱི་
བདག་དབང་སྒྲོར་སྒྲེང་བ། ༡༩

རིག་སྒྲོན་ཆེ་རིང་བསམ་གྲུབ། ཉམས་ཞིབ་བ།

རྒྱ་ནག་གིས་རྒྱ་རྒྱུ་དོ་དམ་བྱེད་ཐབས་སྒྲོག་ཞུ་བེད་སྤྱོད་བཏང་ནས་བོད་ཀྱི་ཆོས་ལུགས་ལ་རྩུང་རྟེན་དང་གཉམ་གཞིན། ༣༥
ཕན་ཐོགས། ཉམས་ཞིབ་བ།

Section II: English Articles

Intellectual Debates on Succession Politics in PRC 29

Dr.Tenzin Desal, Senior Fellow

China's Apprehension over Tibet ahead of the 20th Party Congress 32

Dr.Tenzin Lhadon, Research Fellow

China Escalates DNA Collection Drive across Tibet 36

Dr,Tenzin Tsultrim, Research Fellow

China's Zero-COVID Policy and Rise of Tibetan Citizen Journalist 37

Tenzin Dalha, Research Fellow

Ecological Relocation Plan in Extremely High-Altitude Areas of the Tibet Autonomous Region
(2018-2025)..... 42

Dechen Palmo, Research Fellow

Global climate change and its impacts on Tibet 49

Dhondup Wangmo, Research Fellow

ཕྱེ་ཚན་དང་པོ། བོད་ཡིག་དབྱེད་ཚུལ་ཁག

རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་དམག་མིའི་ཁྲིད་གྲངས་ཉམས་ཞིབ་ཀྱི་དཔྱད་ཞིབ་པ་དམག་མི་དང་མོད་རིགས་ཀྱི་ དམག་དཔོན་སྒྲོལ་མེད་པ།

ཤར་ཅོང་བསྟན་འཛིན་བདེ་ལྷན། ཉམས་ཞིབ་པ།

༡༣། རྒྱ་ནག་གི་དམག་དོན་སྒྲོལ་མེད་སྐབས་མི་ཚུལ་གྱིས་དོ་སྣང་བྱ་ཡུལ་ཆེ་ཤོས་དང་ཕྱི་བ་མང་ཤོས་ནི། མོད་ཀྱི་ས་ཁུལ་དུ་རྒྱ་ནག་གི་
དམག་དོན་གནས་གཞིའི་སྒྲོལ་མེད་། རྒྱ་ནག་གི་དམག་ཁྲིད་ས་སུ་ཞུགས་པའི་མོད་རིགས་དམག་མིའི་སྒྲོལ་མེད་། ཡིན་ནའང་གོང་གསལ་གྱི་ཕྱི་
བ་དག་ལ་ལན་འདེབས་ཆ་ཚད་བ་དང་ཞིབ་ཆགས་པོ་ཞིག་གིས་བྱེད་དག། རྒྱ་མཚན་ནི་རྒྱ་ནག་གི་དམག་དོན་གསང་བ་ལའང་གསང་བ་ཆེན་པོ་
དང་། གསང་རྒྱ། གསང་བ་བཅས་རིམ་བུ་གསུམ་དུ་བྱེས་ཡོད། དམག་མིས་གསང་བ་བསྐྱམས་པའི་སྤྲིག་གཞི་ལ་ཁྲོན་བསྐྱམས་ལེན་དུག་དང་
ནང་གསེས་དོན་ཆེན་བརྒྱ་ལྷག་ཡོད། དེར་དམག་མི་ཡོངས་ཀྱིས་སེམས་ཐག་གཙང་བཅད་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་བཤད་མི་དགོས་པའི་གསང་དོན་གཞན་
ལ་མི་བཤད་པ་དང་། འདྲི་མི་དགོས་པའི་གསང་དོན་གཞན་ལ་མི་འདྲི་བ། ལྷ་མི་དགོས་པའི་གསང་བ་ལ་མི་ལྷ་བ་བཅས། བཤོར་ན་མིག་དང་། རྒྱ།
ཁ། དེ་བཞིན་བསམ་སྒྲོ་ཆེ་སྤྲིག་བཅས་ཡོད་ཆད་དམར་ཤོག་ཆོགས་པའི་ལག་དུ་འཛོག་དགོས་པ་རེད། དེར་བརྟེན་སྤྱིར་བཏང་དམག་མི་ཞིག་
གིས་རང་གི་ཁྲིད་ཡུག་དེའི་གནས་ཚུལ་མ་གཏོགས་གཞན་ཤེས་ཀྱི་མེད་ལ་ཤེས་ཀྱང་མི་ཆོག་ འོན་ཀྱང་དང་སང་ཆ་འཕྲིན་དང་། གྲངས་འཛིན།
དུ་རྒྱའི་དུས་རབས་ཡིན་པས་གསང་བ་ཡིན་དུང་ཟུང་ཅས་ཡང་ཕྱིར་མི་ཤོར་བ་མེད། གཤམ་དུ་དེ་འབྲེལ་གྱི་རྒྱ་ནག་གི་དམག་མིའི་ཁྲིད་གྲངས་
ཉམས་ཞིབ་ཀྱི་དཔྱད་ཞིབ་པ་དམག་མི་དང་མོད་རིགས་ཀྱི་དམག་དཔོན་བཅས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་དོན་ཆེན་བདུན་བྱས་ཏེ་ཁྱེད་ཀྱི་ཡིན།

དང་པོ། ཞི་ཅིན་ཕིང་གིས་དམག་མི་ཉམས་ཞིབ་དང་དམག་དོན་བསྐྱར་བཅོས་སྒྲོལ།

རྒྱ་ནག་གི་དམག་དོན་བསྐྱར་བཅོས་ཀྱི་ལས་དོན་ནི་ཞི་ཅིན་ཕིང་ཁོ་ནས་བསྐྱར་བཅོས་བཏང་བ་ཞིག་མིན། དོན་དངོས་ཐོག་དམག་
དཔུང་གི་བཅོས་བསྐྱར་དེ་མཐོ་ཅེ་རྒྱ་གི་དུས་རབས་ནས་འགོ་བཙུགས་པ་ཞིག་རེད། དེ་ནས་ཏིང་ཞའོ་ཕིང་དང་ཅང་ཅེ་ཕིན་གཉིས་བརྒྱད་
ཅིང་། བཅོས་བསྐྱར་ནང་དོན་གྱི་ཆ་ནས་བཤད་ན། གཙོ་བོ་གཉིས་ཡིན་ཏེ་དམག་མི་ཉམས་ཞིབ་གཏོང་བ་དང་། དམག་དཔུང་གི་སྒྲོམ་གཞིའི་སྤྲིག་
སྟོན་བཅོས་བསྐྱར་བཅས་ཡིན། ངས་འདིར་མཐོན་ཏིང་། དེ་ནས་ཅང་། ཞི་བཅས་བར་དམག་དོན་བསྐྱར་བཅོས་ལ་དཔུང་བསྐྱར་སྐབས་བདེ་
ཞིག་བྱ་རྒྱུ་ཡིན། དེའི་ཐོག་ནས་དམག་དོན་བསྐྱར་བཅོས་བྱས་པའི་མི་འདྲ་བའི་ཆ་དེ་དོ་སྤྲོད་བྱས་ན། དེ་ཡང་དམག་མི་ཉམས་ཞིབ་དུ་འབྲི་བའི་ཐད་ནས་
བཤད་ན། མཐོ་ཅེ་རྒྱ་གིས་དམག་མི་ས་ཡ་ ༥ དང་བྱེད་ཀ་ས་ཡ་ ༩ ལ་ཉམས་ཞིབ་བྱས། ཏིང་ཞའོ་ཕིང་གིས་དམག་མི་ས་ཡ་ ༩ ནས་ས་ཡ་ ༣
བར་དུ་ཉམས་ཞིབ་བཏང་། ཅང་ཅེ་ཕིན་གྱིས་ས་ཡ་ ༣ ནས་ས་ཡ་ ༣ དང་འབྲུམ་ ༣ བར་ཉམས་ཞིབ་བྱས། ཞི་ཅིན་ཕིང་གིས་ས་ཡ་ ༣ དང་འབྲུམ་ ༣
ནས་ས་ཡ་ ༣ བར་ཉམས་ཞིབ་བཏང་བ་རེད། དེ་ནི་དམག་མིའི་གྲངས་འཛོལ་ཉམས་ཞིབ་བྱེད་པ་ཞིག་རེད། དམག་དཔུང་གི་སྒྲོམ་གཞི་སྤྲིག་སྟོན་ལ་བྱེད་ཀ་
ནས། མཐོ་ཅེ་རྒྱ་གིས་དམག་ཁུལ་ཆེན་མོ་ ༦ ནས་ ༡༣ ལ་འཕར་སྒྲོན་བྱས། དེ་ནས་དམག་ཁུལ་ཆེན་མོ་ ༡༣ བྱང་བ་རེད། ཏིང་ཞའོ་ཕིང་གིས་
དམག་ཁུལ་ཆེན་མོ་ ༡༣ དེ་དམག་ཁུལ་ཆེན་མོ་ ༧ དུ་སྤྱི་བསྐྱེད་བྱས་པ་མ་ཟད། དེ་ཅང་ཅེ་ཕིན་བར་དུ་རྒྱུན་སྲིད་བྱས། ཞི་ཅིན་ཕིང་གིས་དམག་
ཁུལ་ཆེན་མོ་ ༧ འཕར་སྐྱེད་ཆེན་མོ་ ༥ ལ་བསྐྱར།

ཞི་ཅིན་ཕིང་གིས་ཐེངས་འདིའི་དམག་དོན་བཅོས་བསྐྱར་བརྒྱུད་བཅིངས་འགྲོལ་དམག་ནང་ཁུལ་གྱི་གཏིང་ཟབ་པའི་གནད་དོན་ཡང་
དམར་ཐེན་དུ་བཏོན་ཡོད། དེ་ཡང་དམག་དཔུང་གི་མཐོ་རིམ་དུ་སྒྲོག་ཟུལ་སྤངས་དང་། རན་མཐུན་ལག་སྤྲེལ། དཔོན་གནས་ཉོ་འཛོང་སོགས།

གཉིས་པ། རྒྱ་ནག་གི་དམག་དབུང་ལས་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་ཀྱི་དམག་མིའི་གྲངས་འཕོང་། སང་རིས་ལ་གཞིགས་ན།

ཡང་།	མི་རིགས།	མི་གྲངས།	ཡང་།	མི་རིགས།	མི་གྲངས།	ཡང་།	མི་རིགས།	མི་གྲངས།
1	གྲུ་རིགས།	2198314	9	བོད་རིགས།	4300 (6933)	17	རྩ་ཉི་རིགས།	831
2	མན་ཁུས།	22627	10	རྟུང་རིགས།	2892	18	རྩེ་རིགས།	663
3	གྲོང་རིགས།	11281	11	པེ་རིགས།	2645	19	གེ་ལའོ་རིགས།	632
4	ཐུའུ་ཅ་རིགས།	10075	12	ཡའོ་རིགས།	2108	20	རྟེ་རིགས།	594
5	རྟེ་རིགས།	9859	13	ཡུ་གུར་རིགས།	2048	21	ཞི་པོ་རིགས།	538
6	མོག་རིགས།	8939	14	ཐུའུ་དབྱི་རིགས།	1791	22	འཇར་རིགས།	505
7	དབྱིས་རིགས།	7059	15	ཁྲའོ་ཞན་རིགས།	1250	23	ན་ཞི་རིགས།	475
8	མིའོ་རིགས།	6803	16	ལི་རིགས།	1010	24	རྟ་སག་རིགས།	424

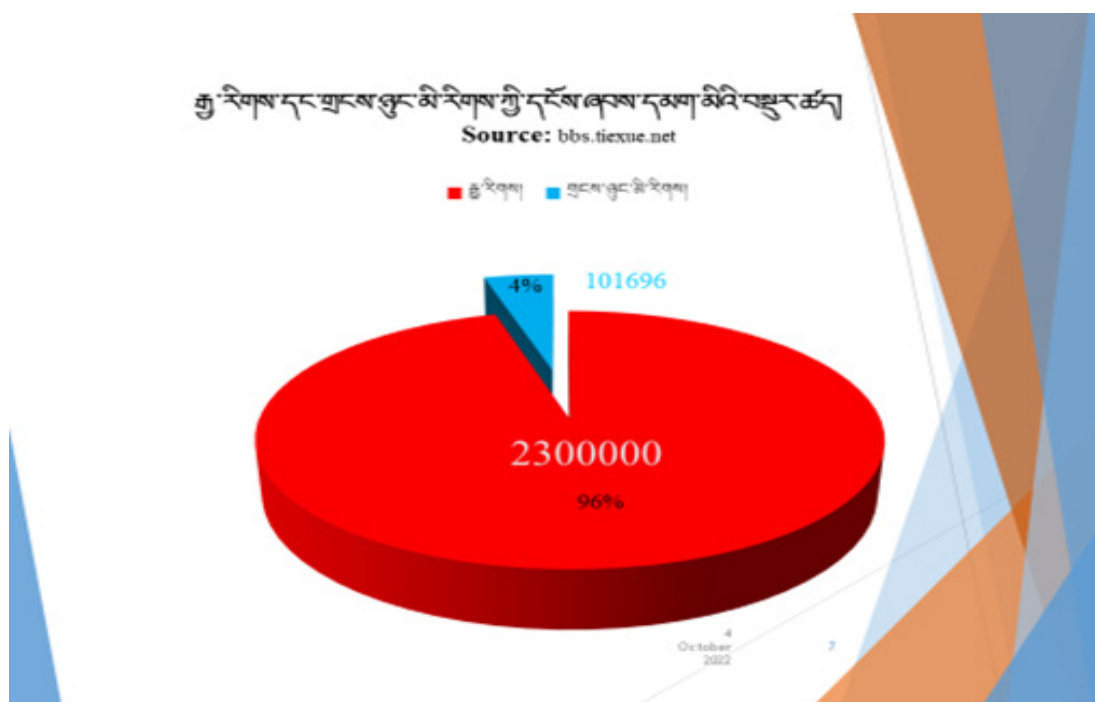
↳

ཡང་།	མི་རིགས།	མི་གྲངས།	ཡང་།	མི་རིགས།	མི་གྲངས།	ཡང་།	མི་རིགས།	མི་གྲངས།
25	ལི་སྤུ་རིགས།	287	32	ཅིང་པའོ་རིགས།	91	39	ཅིན་རིགས།	37
26	རྟོ་རིགས།	285	33	ཨོ་ལུན་ཁི་རིགས།	85	40	ཡུམ་ཀུ་རིགས།	35
27	ཏ་མོར་རིགས།	260	34	ལུ་མི་རིགས།	80	41	ཨོ་ལུན་བྱུ་རིགས།	30
28	ལུ་ལའོ་རིགས།	243	35	མོ་ནན་རིགས།	66	42	ཨ་བྲང་རིགས།	28
29	རྟོ་རིགས།	199	36	ལུ་ལང་རིགས།	53	43	ས་ལར་རིགས།	26
30	དབང་རིགས།	157	37	ཏུང་ཞང་རིགས།	51	44	རྟོ་ཀྲོ་རིགས།	24
31	ལ་ཏུ་རིགས།	135	38	ཁོར་ཁེ་ཅི་རིགས།	48	45	ཅི་ཏུ་ལོ་རིགས།	22
					9 November		5	

Source: bbs.tiexue.net

ཡང་།	མི་རིགས།	མི་གྲངས།	ཡང་།	མི་རིགས།	མི་གྲངས།	ཡང་།	མི་རིགས།	མི་གྲངས།
46	ལུ་ཏུ་ལུ་རིགས།	23	50	ཐ་ཐར་རིགས།	6	51	པའོ་ཨན་རིགས།	3
47	ལུ་ཏུ་ཅི་པེ་ཁི་རིགས།	13	50	ཀའོ་ཏུན་རིགས།	6	52	ཏེ་ཡང་རིགས།	1
48	མོན་པ་རིགས།	12	50	ཐ་ཅི་ཁི་རིགས།	6			
49	ལོ་པ་རིགས།	7	51	ཏུ་ཏུ་ལུང་རིགས།	3			
2300000		གྲངས་ཆུང་མི་རིགས།		52	དམག་མི་བསྐྱེད་མཁུ་		101686	

Source: bbs.tiexue.net

Source: bbs.tiexue.net

གསུམ་པ། གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་ཀྱི་དམག་དཔོན་ཆེན་མོའི་སྒོ་བ། ༼བར་དུ་ལ་གཞིགས་ཟླ།༽

ཨང་ གྲངས།	མི་རིགས།	གནས་རིམ།			བསྐར་ཚད་ གྲངས།
		Admiral	Lieutenant General	Major General	
1	རྒྱ་རིགས།	3	11	34	48
2	མན་རྩལ་རིགས།	2	4	17	23
3	བོད་རིགས།		2	20	22?
4	ཁོང་རིགས།	1	3	11	15
5	མོག་རིགས།	1		12	13
6	ལུ་གུར་རིགས།		2	10	12
7	ཁྲོ་ཞན་རིགས།	1	2	7	10
8	ལུ་ཅ་རིགས།		1	8	9
8	མོའི་རིགས།			9	9

Source: bbs.tiexue.net

ཡང་གྲངས།	མི་རིགས།	གནས་རིམ།			བསྟོམས་གྲངས།
		Admiral	Lieutenant General	Major General	
9	བའེ་རིགས།			3	3
10	ཕྱེ་རིགས།			2	2
10	དབྱིས་རིགས།			2	2
10	ཏུང་རིགས།	1	1		2
11	ཨོ་ལུན་ཁི་རིགས།			1	1
11	ན་ཞི་རིགས།			1	1
11	ཞི་པོ་རིགས།			1	1
11	སྤུ་ལའོ་རིགས།			1	1
11	ཏ་སག་རིགས།			1	1
Total	18	9	26	140	175

Source: bbs.tiexue.net

དེ་ཡང་སྤྱི་ཁབ་དཔལ་ལྷན་ཁང་ནས་སྤེལ་བའི་གནས་ཚུལ་ལྟར་ན། མིག་སྔར་དམག་ཡོངས་དང་དཔལ་ཆས་ཉེན་རྒྱུ་དམག་དབང་བཅས་ཀྱི་ཁོད་དམག་ཞབས་ཞུ་བཞིན་པའི་དམག་དཔོན་ཆེན་མོ་རྩ་ཅང་ ༤༥ དང་། ཉོན་ཏོན་དོས་སུ་འདས་པའི་ལོ་བཅའི་ནང་ཞི་ཅིན་ཕིང་གིས་གནས་སྐབས་པའི་རྩ་ཅང་བསྟོམས་ ༤༩ བྱང་འདུག ༢༠༡༦ ལོར་དམག་དོན་བསྐྱར་བཅོས་རྩིས་ནས་ ༢༠༢༢ ལོའི་ཟླ་ ༤ བར་གནས་སྐབས་རྩ་ཅང་མི་གྲངས་ ༤༢ ཡོད་པ་རེད། རྩ་ཅང་ ༡༢༠༡ རྩའི་ཅང་ ༩༠༠ ལྷག་ཡོད་ཚུལ་འདུག གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་ཁག་ ༥༠ ལས་རིམ་བ་མི་འདྲ་བའི་དམག་དཔོན་ ༣༠༠༠ ལྷག་དང་། དེའི་རྒྱུ་ལས་མི་རིམ་པའི་དམག་དཔོན་ ༥༠༠ ལྷག་ཡོད་ཚུལ་བཤད།

བོད་མྱོངས་དམག་ཁུལ་ལ་མཆོད་ན། ཉེ་བའི་ལོ་འགའི་རིང་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་ཀྱི་དམག་དཔོན་ ༢༡༩ འདེམས་སྤྱེལ་གསོ་སྦྱོང་བྱས། དེ་ཡང་དམག་ཁུལ་ཁང་དང་། ས་གནས་སློབ་གྲྭ་ཆེན་མོ་མཉམ་འབྲེལ་དང་འཛིན་གྲྭ་གཉེར་ནས་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་ཀྱི་དམག་དཔོན་མི་གྲངས་ ༡༠༩ ཉི་རིམ་བ་ཡན་གྱི་རྩིས་སྟོན་དམག་དཔོན་ནང་བཅུག་ཟེར། ད་ལྟ་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་ལས་འདེམས་སྤྱེལ་བྱས་པའི་ཅིན་རིམ་པའི་དམག་དཔོན་ ༤ ཡོད་པ་དང་། ཉི་རིམ་པའི་དམག་དཔོན་ ༢༤༡ ཐོན་དང་དབྱིན་རིམ་པའི་དམག་དཔོན་ ༢༡༤ བཅས་བྱང་ཡོད་ཚུལ་འདུག དེ་བཞིན་དཔལ་ཆས་ཉེན་རྒྱུ་དམག་གི་ཁོངས་གཏོགས་སུ་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་ཀྱི་ཡན་ལག་རྩ་ཁག་གི་རྩ་དཔོན་དང་། རྩ་ཁག་ཆེན་མོའི་རྩ་དཔོན། རྩ་ཁག་འབྲིང་བའི་རྩ་དཔོན་བཅས་ཡོད་ཟེར། ཁུང་མིང་(Kun Ming)སྐྱམ་དམག་སློབ་སྦྱོང་བྱུང་གཏོགས་ཀྱི་བོད་རིགས་སློབ་འབྲིང་ནི། དམག་ཡོངས་ཀྱི་བོད་རིགས་ལྷན་ཁུངས་དཔོན་གསོ་སྦྱོང་བྱ་ཡུལ་གྱི་སློབ་གྲྭ་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། དམག་སློབ་འདི་བཅུགས་ནས་ལོ་ ༣༠ ལྷག་གི་རིང་། བོད་རིགས་སློབ་འབྲིང་གི་སློབ་མ་ ༡༡༠༠ ལྷག་སྤྱི་ལོ་བཅུ་ལྷག་གི་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༩༢ ལོར་ཐོན་བྱུང་བ་དང་། དམག་དབང་གི་སློབ་གྲྭ་ཆེན་མོ་ཁག་ཏུ་ཡིག་རྒྱུགས་འབྲིང་། འདི་རྒྱུ་ལ་དམག་ཆལ་སློབ་གསོ་སྦྱོང་བརྒྱུད་གནད་རྩིས་དམག་དབང་ཁག་ཏུ་ཐབ་འཇུག་གྲ་རྒྱ་རེད། སློབ་གྲྭ་འདི་ནི་རྒྱ་རྒྱུད་འཐབ་ཁུལ་གྱི་བོད་རིགས་དམག་དཔོན་སྦྱིང་སྦྱོང་བྱེད་པའི་འབྲུང་ཁུངས་གཙོ་བོ་ཆགས་ཡོད། ཅེས་གནས་ཚུལ་སྤེལ།

མདོ་མཁར་ཕུན་ཚོགས་རབ་བྱུང་།

朵噶 ● 彭措饶杰
中 将

(1903-1957) 拉萨人，藏族；西藏著名的爱国上层人士。1939年后曾任西藏地方政府政康办事员、噶厦秘书、西藏地方政府警卫代本（警卫团长）、藏军马基（总司令），和平解放前为西藏地方政府四噶伦之一；和平解放后1956年任西藏自治区筹备委员会委员、中国人民解放军西藏军区副司令员。1956年3月13日，因劳累过度辞世⁹ 终年54岁¹²。

资料来源：朵噶·彭措饶杰 百度百科、谷歌搜索引擎

མདོ་མཁར་ཕུན་ཚོགས་རབ་བྱུང་།

ཨ་བ་ཨ་ལོ། (སློབ་བཟང་ཆོ་དབང་།)

བསམ་པོ་ཆོ་དབང་རིག་འཛིན།

ཁེ་སྒྲན་བསོད་ནམ་དབང་འབྲུག།

黄正清 (1903-1997) 藏族，又名罗桑泽旺，四川顺化(今理塘)人。1928年在拉卜楞任番兵司令部游击司令。1944年任军事参议院少将参议。1949年8月起又建国后任甘肃省副省长、甘南藏族自治州州长、甘南军分区司令员等职。

桑颇 ● 才旺仁增 藏族 (1904-1973) 拉萨人，曾任西藏地方政府色朗巴、台吉、雪巴等职。1956年任西藏自治区筹备委员会常务委员、拉萨基巧级办事处主任。西藏军区副司令员，兼任西藏地方政府藏军总司令。1958年授少将。

凯墨 ● 索南旺堆，藏族 (1900-1976) 拉萨人，曾任西藏地方政府色朗巴、噶译，藏军二代本堪巴等职。1947年任藏军司令。1956年曾任西藏自治区筹备委员会委员。1959年参加西藏叛乱。1976年病死在国外。

55年授少将军衔

56年授少将军衔

ཨ་བ་ཨ་ལོ། (སློབ་བཟང་ཆོ་དབང་།) བསམ་པོ་ཆོ་དབང་རིག་འཛིན། ཁེ་སྒྲན་བསོད་ནམ་དབང་འབྲུག།

资料来源：黄正清、桑颇·才旺仁增、凯墨·索南旺堆 百度百科、维基百科、谷歌搜索引擎等

དེང་དུས་བོད་རིགས་ཀྱི་དམག་དཔོན་ཆེན་མོ་རྣམས།

གྲངས།	མིང་།	གནས་ལུགས།	ད་ལྟའི་ལས་གནས།	སྐུ་ཕྱུག་ལོ།	སྐུ་ཆོས།
1	ཆེ་དབང་།	M General	མཚོ་ཤར་ཡན་ལག་དམག་ཁུལ་གྱི་དམག་ཁྲི་གཞོན་པ། ^R	ཡུལ་ཤུལ།	1949
2	བསོན་ནམ་རྒྱལ་མཚན།	M General	ཇུ་བ་ཡན་ལག་དམག་ཁུལ་གྱི་དམག་ཁྲི་ ^R	ཆུ་ཆེན།	1940
3	ལྷ་མེ་རུང་།	M General	མཚོ་ལྷན་ཞིང་ཆེན་དམག་ཁུལ་གྱི་དམག་ཁྲི་གཞོན་པ། ^R	ཡུལ་ཤུལ།	1943
4	ཆེ་རིང་དབང་འདུས། (ལི་ཁུ་ཡུན་ཁང་)	M General	ཀུའེ་ཀྲི་ཁུ་ཞིང་ཆེན་དམག་ཁུལ་གྱི་དམག་ཁྲི་གཞོན་པ། ^R	བྲག་མགོ།	1935
5	རྩོལ་ལྷ།	M General	བོད་རྒྱལ་དམག་ཁུལ་གྱི་ཆབ་མིང་ལྷ་ཡོན་གཞོན་པ། ^R	གཞིས་ཀ་ཆེ།	1952
6	ཀམ་ཆེ་བརྟན།	M General	གཞིས་ཀ་ཆེ་ཡན་ལག་དམག་ཁུལ་གྱི་དམག་ཁྲི་ ^R	མེ་དགོ། ^{K 16}	1936
7	ལི་ཁུ་ཅན།	L General	ལན་ཀུའེ་མཁའ་དམག་གི་ཆབ་མིང་ལྷ་ཡོན་གཞོན་པ། ^R	ལམས་རིང་གྲག།	1956
8	དག་དབང་བསོད་ནམས།	M General	བོད་རང་རྒྱལ་དམག་ཁུལ་གྱི་དམག་ཁྲི་གཞོན་པ།	ཡུལ་ཤུལ།	1962
9	མགོན་པོ།	M General	མཚོ་ལྷན་ཞིང་ཆེན་དམག་ཁུལ་གྱི་དམག་ཁྲི་གཞོན་པ། ⁹ November 14	མཚོ་ལྷན་པ་ཡན།	1954

ཡོངས་ཁུངས། http://www.360doc.com/content/10/1016/09/896167_61409298.shtml www.bbs.tiexue.net

གྲངས།	མིང་།	གནས་ལུགས།	ད་ལྟའི་ལས་གནས།	སྐུ་ཕྱུག་ལོ།	སྐུ་ཆོས།
10	བསོད་ནམ་བོན་འབྲུག། (རྟི་ཀོང་)	M General	ཡུན་ནན་ཞིང་ཆེན་དམག་ཁུལ་གྱི་དམག་ཁྲི་གཞོན་པ། ^R	ཡུན་ནན་མེ་ཁི།	1946
11	ཅང་ཁེང་ཀོང་།	M General	བོད་རྒྱལ་དམག་ཁུལ་གྱི་ཆབ་མིང་ལྷ་ཡོན་གཞོན་པ། ^R	ཡུན་ནན་བདེ་ཆེན།	1937
12	གཡུ་སྐལ། (དཔུང་ཕྱི་ཞི།)	M General	མི་ཁྲོན་དམག་ཁུལ་གྱི་ཆབ་མིང་ལྷ་ཡོན་གཞོན་པ། ^R	དཀར་མཛེས།	1935
13	དབང་འདུལ།	M General	བོད་རྒྱལ་དམག་ཁུལ་གྱི་ཆབ་མིང་ལྷ་ཡོན་གཞོན་པ། ^R	ལམས་འཛོ་མདའ།	1941
14	དག་ལོ་བྱ་རྩེ་ལྷ།	M General	བོད་རྒྱལ་དམག་ཁུལ་གྱི་ཆབ་མིང་ལྷ་ཡོན་གཞོན་པ། ^R	མེ་མོ་དར་གྲོང་།	1959
15	ཁེང་མིན་ལོ་ལྷ།	M General	ཅི་ལིན་ཞིང་ཆེན་དམག་ཁུལ་གྱི་ཆབ་མིང་ལྷ་ཡོན་གཞོན་པ། ^R	འབར་ལམས།	1952
16	རྩེ་ལྷ།	M General	ཀུའེ་ལྷན་ཞིང་ཆེན་དམག་ཁུལ་གྱི་ཆབ་མིང་ལྷ་ཡོན་གཞོན་པ། ^R	ལམས་ལྷེང་ཆེན།	1961
17	ཐུབ་བསྐྱེད་འཕྲིན་ལས། (ཆེན་ལྷ་ལྷ།)	M General	བོད་རྒྱལ་དམག་ཁུལ་གྱི་ཆབ་མིང་ལྷ་ཡོན་གཞོན་པ། ^R	ཆུ་ས།	1961
18	བ་ཡུས་བཞོ།	M General	དཀར་མཛེས་ཀྱི་ཆབ་མིང་ལྷ་ཡོན་གཞོན་པ། ^R November 15, 2022	དཔའ་རིས།	1949

ཡོངས་ཁུངས། http://www.360doc.com/content/10/1016/09/896167_61409298.shtml www.bbs.tiexue.net

ཨང་།	མིང་།	གནས་ལུགས་།	ད་ལྟོ་ལས་གནས།	སྤྱི་ལུགས་།	ལོ་རྒྱུས་།
19	དག་དབང་།	M General	བོད་མཐོངས་དམག་ཁྱུ་ཁར་གི་ཆབ་བྱིད་ལྷན་ཁྲུག་ལྷན་ཁྲུག་གི་ལྷན་ཁྲུག་ལྷན་ཁྲུག་།	ལྷ་ས་།	1961
20	དག་དབང་རྗེ།	M General	བོད་མཐོངས་དམག་ཁྱུ་ཁྲུག་དམག་དཔོན་གཞོན་པ།	ལྷན་ཁྲུག་ལྷན་ཁྲུག་།	19? ?
21					

ཡོངས་ཁུངས་། http://www.360doc.com/content/10/1016/09/896167_61409298.shtml www.bbs.tiexue.net

དམག་དཔོན་ཆེན་མོ་མགོན་པོ།

4
October
2022

18

资料来源：百度百科、谷歌搜索引擎等

བྱུག་པ། རྩ་ལྷ་དཔག་ཞབས་ལྷ་བཞིན་པ་དང་མདུན་ལམ་ཡངས་བའི་བོད་རིགས་ཀྱི་ ན་གཞོན་དཔག་དཔོན་དང་དཔག་མི་དག

དཔག་དཔོན་ཆེན་མོ་དག་དབང་བསོད་ནམས།

昂旺桑南，男，藏族，1962年10月生，青海玉树州人，中国共产党党员，中国人民解放军陆军大学校军衔，毕业于中国人民解放军军械工程学院军队政治工作专业，研究生学历，是第十二届全国人民代表大会代表（解放军代表团），曾任中国人民解放军青海省军区副司令员，现任中国人民解放军西藏军区副司令员。（少将）。

4
October
2022

19

资料来源：百度百科、谷歌搜索引擎等

བོད་ཁྲོད་ས་དཔག་ལྷ་ཁང་གི་དཔག་ཕྱི་གཞོན་པ་ལྷ་བཟླ་ན་འཕྲིན་ལམས།

土旦赤列（清华东），男，藏族，1961年12月出生，西藏拉萨人，中央党校在职研究生学历，1987年7月加入中国共产党，1984年9月参加工作。曾任西藏自治区拉萨市委常委、拉萨警备区政委。现任西藏军区副司令员。2017年9月6日，在解放军党代表大会上选举为出席党的十九大代表。

西藏军区政治工作部副主任昂旺？（少将）来找到图片！

西藏军区副参谋长阿旺多吉？（少将）来找到资料！

西藏开展2019年征兵宣传活动

作者：彭培 发布时间：2019-07-30 09:08:00来源：西藏日报

为喜迎建军八十五周年，日前，西藏自治区在拉萨市开展2019年征兵集中宣传活动。区党委常委、自治区常务副主席，自治区征兵工作领导小组组长罗布顿珠，西藏军区副司令员，自治区征兵工作领导小组常务副组长土旦赤列，西藏军区副参谋长，自治区征兵工作领导小组副组长阿旺多吉，西藏军区政治工作部副主任昂旺参加宣传活动。

资料来源：百度百科、谷歌搜索引擎等

དམག་དཔོན་འཇམ་དབྱངས་ཤེས་རབ། རྒྱུ་ས་ཆེས་ ༡༩༥༧ ལོའི་ཟླ་ ༡༩ པ། རྒྱེས་ལུལ། ཁམས་འཛོམས་དང་། ལུན་མིན་
 (Kun ming) ལྷན་དམག་སློབ་སྦྱོང་ནས་སྤྱངས་ཐོན་བྱས། སལ་ཁྱེད་ནས་ལན་ཁྱེད་གཞིན་པ། ཁྱིད་སྟོན་པ། ལན་ཁྱེད་། བོད་སྤྱོད་ས་
 དམག་ཁུལ་གྱི་རི་ཁུལ་རྒྱུ་དམག་ལུང་འོག་ཅིག་གི་ལུང་ཁྱེད་གཞིན་པ་ཡིན་ཞིང་། གནས་རིམ་ལྱང་ཞའོ (中校, Colonel) ཡིན་
 པ་རེད། སྤྱི་ལེས་སུ་བོད་རང་སློབ་སྤྱོད་ས་གྱི་ “ལུལ་ལྷུང་གཞིན་ལུ་བཅུ་” ལ་བདམས་པ་དང་། རྒྱལ་སྤྱི་ (爱沙尼亚 埃尔纳
 Estonia Erna) ཆེད་ལས་དམག་དབྱང་གི་རྒྱལ་ཁབ་འགྲན་བསྡུར་ནང་གྱུ་དགའ་ཡང་ཡང་གཉིས་པ་སྤྱངས། ལྷུང་དབྱང་དམག་དོན་ལུ་ཡོན་
 ལྷན་ཁང་དང་སྤྱི་ཁུལ་ཆབ་སྲིད་ལུ་ལུ་བཅས་གྱིས་ “དམག་ལ་དགའ་ཞིང་རྒྱལ་ཁབ་ལྷུང་ཆུབ་པ། དམག་ཡོངས་གྱི་ལུལ་ལྷུང་བཞོད་
 འདོམས་དམག་དཔོན་” ཞེས་གཟི་བཞིན་གྱི་མཆོན་ལྷན་གནང་། སྟོན་ལེས་སུ་བྱས་ལེས་རིམ་པ་དང་བོ་ཐེངས་གཅིག་དང་རིམ་པ་
 གཉིས་པ་ཐེངས་གཉིས་བཞག་འདུག ༡༩༩༧ ཟླ་ ༡ པར་དམག་ཡོངས་གྱི་དཔའ་བོ་དཔེ་བཟང་གི་ཆོགས་ཆེན་དུ་ཞུགས། ༡༩༩༩
 ཟླ་ ༩ པར་སྐབས་བཅུ་གཅིག་པའི་རྒྱལ་ཡོངས་འཐུས་མི་ཆོགས་ཆེན་གྱི་འཐུས་མིར་བདམས། ༢༠༠༩ ལོའི་ཟླ་དང་པོར་སྐབས་
 བཅུ་གསུམ་པའི་སྤྱི་དྲུག་ལུ་ལུ་ལོན་དུ་བསྐོས་བདམས་ཟེད། ༼དམག་ཁོངས་ནས་སྤྱི་དྲུག་ལོན་པ་འདྲ། ༽

དེ་མིན་ད་དུང་ཐོད་རང་སྤྱོད་སྤྱོད་ས་ཞེས་པ་ཁོ་ནའི་ནང་དམག་ཞབས་ལྷ་བཞིན་པའི་མདུན་ལས་ཡངས་པའི་ཐོད་རིགས་
 གྱི་དམག་དཔོན། དཔེར་ན། མིག་དམར་ཆེ་རིང་། བཅིངས་འགྲོལ་དམག་ ༥༧༤༠ དམག་དབྱེང་ཡན་ལག་རྩ་ཁག་ ༤༥ པའི་
 རྩ་དཔོན་གཞིན་པ། དགེ་སྤྱན་དར་རྒྱས། བཅིངས་འགྲོལ་དམག་ ༥༧༤༠༤ དམག་དབྱེང་ཡན་ལག་རྩ་ཁག་ ༥༠ པའི་རྩ་དཔོན་
 གཞིན་པ། ཆེ་བརྟན་རྒྱ་མཚོ། བཅིངས་འགྲོལ་དམག་ ༥༧༤༠༩ དམག་དབྱེང་གི་བཟོ་བཤོད་པའི་ལས་རིགས་པ། སྤར་རྩ་ཆེ་
 རིང་། ཐོད་སྤྱོད་ས་འག་ཆས་ཉེན་རྟོག་སྤྱི་ཁབ་རྩ་ཁག་ཡན་ལག་ ༩ པའི་རྩ་ཆེན་ ༩ པ་རྩ་ཁག་ ༤ པའི་རྩ་དཔོན། བཟང་མོ།
 ཐོད་སྤྱོད་ས་འག་ཆས་ཉེན་རྟོག་སྤྱི་ཁབ་རྩ་ཁག་སྤྱོད་ཁང་སྤྱོད་བཅོས་ལས་དོན་ཚན་ཁག་གི་འགན་འཛིན་གཞིན་པ། ཚུལ་ཁྲིམས་

བཟང་པོ། བོད་ལྗོངས་སྤྱི་བདེ་མཐའ་སྤྱང་སྤྱི་ཁབ་རྩ་ཁག་ལྗོ་ཁ་ཡན་ལག་རྩ་ཁག་རྒྱ་དབྱི་ས་ཁུལ་གྱི་མཐའ་སྤྱང་དཔག་གི་འགོ་གཙོ་གཞིན་པ། བྱམས་པ་ནམ་རྒྱལ། བོད་ལྗོངས་སྤྱི་བདེ་མེ་གསོད་རྩ་ཁག་ཆབ་མདོ་ཡན་ལག་རྩ་ཁག་དཔའ་ཤོད་རྫོང་རྩ་ཆེན་གྱི་རྩ་དཔོན་གཞིན་པ་སོགས་སོ། །

资料来源：谷歌搜索引擎、油管等

བདུན་པ། རྒྱ་ནག་གཞུང་ལ་དཔག་ཞབས་ཞུ་བཞིན་སྐབས་ཀྱི་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་ལོ་གནས་སྤར་བར་དགོས་ཤེས་ཀྱི་ཆ་རྒྱུན་གཙོ་བོ།

༡ ་ གྲང་ཁྱེད་ཀྱི་དབྱ་ཁྱིམ་ལ་ལྷག་བསམ་ནམ་དག་ཡིན་དགོས། ༢ ་ མེས་རྒྱལ་གཅིག་གྱུར་ལ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་སྤྱང་སྤྱི་བདེ་དགོས། ༣ ་ ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ལངས་སྤྱོད་ལ་བརྟེན་པོ་དང་རྒྱལ་ལྗོངས་གཙང་མ་གཙང་རྒྱུ་ཡིན་དགོས། ༤ ་ གྲང་ལྷ་མི་རིགས་ལས་ས་གནས་མི་རིགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་ལྷ་བ་དང་སྒོ་ཁྲོད་མི་རུང་། ༥ ་ རྒྱལ་སྤྱང་བྱ་གཞག་ལ་རང་སློབ་སློས་གཏོང་ཡོད་པ། ༦ ་ སྤྱོད་ལས་གང་ཐད་ཀྱི་དཔག་རྩལ་རྒྱས་པ་འབྱུང་དུ་ཐོན་ཡོད་པ། ༧ ་ ལེས་ཡོན་ཆུ་ཆད་མི་དཔན་པ་ཞིག་ཡོད་དགོས་པ། ༨ ་ འཐབ་འཛིང་གི་བྱས་རྒྱུས་གང་འཆམས་བཞག་སྤྱོད་བ་དང་བྱ་དག་འཛོམ་སྤྱོད་མཁན། ༩ ་ ཡོ་ཆད་གནས་རིམ་སོ་སོའི་གཏན་འབེབས་ལས་མ་བཞུལ་བ་བཅས་ཡིན་དགོས།

མཐུག་བསྐྱེམས། ༡ ་ མེད་བ་གསུམ་དང་ཡོད་བ་གསུམ།

༡ ་ གནས་རིམ་མཐོ་བ་མེད་པ།- ད་ལྟའི་བོད་རིགས་དཔག་དཔོན་གྱི་གནས་རིམ་སྤར་བོད་དབང་སྐྱུར་ཐོག་མ་བྱེད་སྐབས་བོད་རིགས་ཀྱི་དཔག་དཔོན་ལྟ་བུའི་གནས་རིམ་མཐོ་བ་མེད་པ། ༢ ་ དམིགས་བསལ་སྤྱི་བྱས་མེད་པ། དཔག་ཞབས་ཞུ་སྐབས་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་ཀྱི་དཔག་མིར་དམིགས་བསལ་གཟེགས་སྤྱོད་སྤྱི་བྱས་མེད་པ། ༣ ་ མདུན་ལམ་མེད་པ། གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་ཀྱི་དཔག་མིར་རྒྱ་རིགས་ལྟ་བུའི་མདུན་ལམ་མེད་པ། ༤ ་ འོག་མཐོ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ། གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་ཀྱི་དཔག་མི་ནམས་ལ་རྒྱན་དུ་རྒྱ་རིགས་ནམས་ཀྱིས་དོགས་ཐོན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ། ༥ ་ རང་རིགས་མིན་ན་དེའི་བསམ་སྒོ་ཐ་དད་ཡིན་པ་དེས། (非我族类 其心必异 the one who is excluded to my clan must be a traitor) ༦ ་ དཀའ་སྤྱུག་དང་

ལེན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ།- གངས་ཉུང་མི་རིགས་ཀྱི་དམག་མིར་རྟག་ཏུ་ཉེན་ཁ་ཅན་དང་ལས་འགན་ལྗིད་པོ་བསྐྱབ་ཏུ་འཇུག་གི་ཡོད་པ།
 ལེ མི་རིགས་མཐོང་ཚུང་གི་ལྷ་བ་ཡོད་པ།- རྒྱ་ནག་གི་སྤྱོད་ཐོན་མི་རིགས་ཤིག་དང་། བོད་མི་རིགས་ནི་རྗེས་ལུས་མི་རིགས་
 རེད་ཟེར་བའི་ལྷ་ཚུལ་དེ་དུས་དང་ནམ་པ་ཀྱན་ཏུ་རྒྱ་རིགས་ལ་ཡོད།

མདོར་ན་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་གངས་ཉུང་མི་རིགས་ལ་བརྒྱུད་བའི་སྲིད་བྱུས་ཐད་དམག་ཡིན་ན་འདྲ། དམངས་ཡིན་ན་འདྲ།
 རྒྱ་ཆ་བྱང་པོ་བཞད་ན། ཏུ་ལུ་ཡའོ་བང་དང་། གཏོ་ཅི་དབྱང་། ཉེང་ཞའོ་མིང་བཅས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཡག་པོ་ཡོད། དེ་མིན་དུས་ནམ་
 ཡང་གངས་ཉུང་མི་རིགས་ལ་དོགས་ཐོན་བྱས་བསྐྱད་ཡོད། རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་གངས་ཉུང་མི་རིགས་ཀྱི་དམག་མི་ནམས་ལ་ལུས་
 སྲོག་འབེན་འཇུགས་དང་ས་རྒྱ་རྩོད་རྒྱུར་པངས་སེམས་ཅི་ཡང་མེད་པའི་དམིགས་བསལ་གྱི་ལག་ཆ་ཞིག་གི་འདུ་ཤེས་
 ཁོ་ན་ལས་འཛིན་གྱི་མེད། གངས་ཉུང་མི་རིགས་ཀྱི་དམག་མི་ཆོར་པར་གཏོང་བ་ཁོ་ན་མ་གཏོགས་ཚུར་ཐོབ་རྒྱུ་ཏེ་ལམ་མེད་ཅེས་
 ཟེར་ཆོག གནད་དོན་འདི་བོད་རིགས་ཀྱི་དམག་དཔོན་འཇམ་དབྱངས་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྤྲོད་པས་ལ་པོ་བྱས་ཡོད།

27

སྤྱད་དེ་རང་གི་དགོངས་དབྱུང་གཅིག་ལུས་བསྟར་གནང་སྟེ་བསྐྱོད་མཛུགས་གནང་བ་ལས། མན་རྩལ་གོང་མར་བོད་ཀྱི་ལས་དོན་ཐོག་ཐེ་བྱས་ཀྱི་དབྱེ་བའི་དབང་ཚད་ཡོད་པ་ལྟ་བུ་མན་རྩལ་གྱི་མཛུགས་ལྟར་མན་རྩལ་མེད། དེས་ན་བོད་དང་མན་རྩལ་མཛུགས་ཡོད་པར་འཇུག་པ་གསེར་ཐམས་ལྟས་པ་དེ་རིགས་ནི་བཀུར་གཞིས་གཞེངས་བསྟོད་ཀྱི་ལམ་སྟོན་འབའ་ཞིག་ལས་མན་རྩལ་དབང་ཚད་གཏན་ནས་མི་མཆོན།

གཉིས་པ། ཅ་འཛིན་དོན་ཚན་ཉེར་དགུ་ཡིས་མན་རྩལ་དབང་ཚད་གཏན་ནས་མི་མཆོན།

མན་རྩལ་གོང་མར་བཞེས་པ་ཆན་ལུང་གི་དུས་སྐབས་སུ་བསྐྱབས་ཆེས་བོད་ཀྱི་ལས་དོན་ཐོག་ཐེ་བྱས་མང་དུ་བྱས་ཡོད། གཙོ་ཆེ་བ་ནི་དམག་སྤྱི་ཁྲུང་ཅང་རྩལ་ལྟར་ཐང་དཔོན་དམག་དང་བཅས་བོད་དུ་བཏང་སྟེ་བོད་དམག་དབྱུང་རྟོགས་སུ་བསྐྱས་ནས་གོར་དམག་མཐར་སྐྱོད་བཏང་ཆེས། གོ་སྐབས་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་མན་རྩལ་བོད་ཀྱི་ལས་དོན་ཆགས་ཚུང་ཡོང་བར་བསྟུང་ནས་༼ ཅ་འཛིན་དོན་ཚན་ཉེར་དགུ་༽ བཅོས་ཚུལ་གྲགས་པ་དེ་ཡིན། དོན་གྱིས་སྐབས་དེར་བོད་དམག་ལ་མན་དམག་གིས་རྟོགས་འདེགས་མ་བྱས་ན་གཡུལ་ལས་རྒྱལ་མི་སྤྱབ་པ་དེ་འདྲ་ཡིན་མི་འདུག་སྟེ། བོད་གཞུང་ནས་དམག་སྤྱི་གཡུ་ཐོག་ལ་དབྱས་གཙང་ཁུལ་ནས་མངའ་ཁག་བྱུག་གི་དམག་དབྱུང་དང་དབྱུང་སྟོན་ལུལ་དམག་བསྐྱས་ཏེ་གོར་དབྱུང་ལ་འཐབ་ཆོལ་ལན་འགའ་བྱས་མཐར་པ་རོལ་པོ་པམ་སྟེ་དམག་དབྱུང་གིར་འཐེན་བྱས། གཉམ་ནང་དང་། རོང་ཤར། ད་ལྟའི་བལ་བོད་ས་མཆོམས་སྤྱིད་གོང་བཅས་སུ་གོར་དམག་ལྷག་ལུས་བྱུང་བ་རྣམས་ཀྱང་། ཕྱི་ལོ་ ༡༧༥༩ ལོར་བོད་དམག་ནས་འཐབ་རྩལ་དང་འཆར་གཞི་སོགས་ཀྱི་དམག་བཀོད་ལེགས་པར་བཅོས་ཏེ་ཆེས་འདྲེད་བཏང་ནས་དམག་འཐབ་བསྟུང་མར་བྱས་མཐར། གཉམ་ནང་དང་སྤྱིད་རོང་བར་རང་ས་འཛིན་བཟུང་སྤྱབ་པ་བྱུང་ཡོད། དེ་བས་མན་རྩལ་དབྱུང་ཐེངས་གཉིས་པ་བོད་དུ་བསྐྱབས་དུས་ནི་བོད་དམག་གོར་ཁའི་བཅོན་འཇུག་ལས་རྣམས་པར་རྒྱལ་ལ་ཉེ་བའི་དུས་ཡིན་གྱིར། མན་རྩལ་དམག་དབྱུང་གིས་བོད་ལ་འཐབ་གྲོགས་ཀྱི་རྣམས་པ་ཆར་ཐོན་མེད་པ་དོན་དངོས་ཡིན།

ཕྱིར་ནའང་མན་རྩལ་ཡོན་བདག་གིས་མཆོད་ལུལ་བོད་ལ་སྤྱད་སྐྱོབ་བྱེད་པའི་འོས་བབ་ཡོད་པ་ནི་རྒྱལ་མཆོག་ལྷ་པའི་དུས་སུ་མན་བོད་བར་མཆོད་ཡོན་འབྲེལ་བ་ཐོག་མར་ཚུགས་པ་ནས་མཐུན་ཆེན་ལྷ་བྱུང་ཆགས་ཡོད་ཀྱང་། ཕྱི་ལོ་ ༡༧༥༧ ལོ་ནས་བལ་པོའི་གོར་དམག་གིས་བོད་སར་བཅོན་འཇུག་སྟེར་མང་དུ་བྱས་པ་དེས་མན་རྩལ་གོང་མར་བོད་ལ་དམག་རྟོགས་བཏང་སྟེ་བོད་ཀྱི་ལས་དོན་སྤྱབ་ཕྱོགས་སྐོར་ལ་ཐེ་བྱས་ཀྱི་དབྱེ་བའི་སྤྲེལ་སྟེད་པའང་སྐབས་ཀ་ཅི་བདེར་སོང་འདུག་ཅིང་། དོན་ཚན་ཉེར་དགུ་ཡིས་གསེར་བྱས་དཀྱུག་འདོན་ཀྱི་ལམ་ལུགས་བཙུགས་པ་དེ་ཡང་སྤར་པོ་ལྷ་བས་དབང་སྤྱར་སྐབས་སུ་བོད་སྟེ་པ་སྤྱིད་གཞུང་གི་རྒྱལ་རབས་དཀྱུགས་ཏེ་ནང་ཁུལ་ནས་སྤྱིད་དབང་འཕྲོག་རེས་ཐང་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་སྤྱོད་ཀར་མང་པོ་བྱུང་བས་ལན་པ་ཡིན། ཅ་འཛིན་དོན་ཚན་ཉེར་དགུ་དེ་གོང་མ་ཆན་ལུང་གིས་བོད་ཀྱི་ཆབ་སྤྱིད་ཐོག་དབང་འཛིན་ཀྱི་རོ་བོར་བཀའ་པལ་སྟེ་གོང་མ་གཅིག་ལུས་གཏན་འཁེབས་བྱས་པ་ཞིག་ཡིན་ནས་ཞེན་དེ་ཅ་བ་ནས་མིན། ཅ་འཛིན་ཀྱི་དོན་ཚན་དེ་རྣམས་ནི་གོང་མས་མངགས་པའི་མན་རྩལ་དམག་སྤྱི་ཁྲུང་ཅང་རྩལ་ལྟར་ལྷན་པ་ཆེན་པོ་དང་བོད་ཀྱི་མཐོ་རིམ་མི་སྣ་རྣམས་ལ་ཁུ་མོལ་དང་གོ་བསྟར་ཆེས་མཐའ་མར་བྱོགས་གཉིས་དགོངས་ཚུལ་གཅིག་མཐུན་ཡོང་ཚུལ་གོང་མར་སྟུན་སེང་ཁུས་པ་ཡིན། དེ་ཡང་། “གྲོས་མོལ་བྱས་ནས་ཐག་ཆོད་ཆེས་བཅི་སྤར་བྱས་ཏེ་བྱ་བ་བསྐྱབ་དགོས་པ་དང་། གལ་སྤྱིད་ལུན་རིང་དུ་ཆགས་པའི་གོམས་གཤེས་མཁྲགས་བཟུང་བྱས་ན། དམག་གིར་འཐེན་ཆེས། གོང་མ་ཆེན་པོས་བོད་བཞུགས་ཨམ་བན་དང་། དཔོན་དམག་སོགས་ཕྱིར་འཐེན་མཛད་རྒྱ་ཡིན་པས། ཕྱིན་ཆད་དོན་དག་བྱུང་ན་ཡང་གོང་མའི་སྤྱིད་གཞུང་གིས་ཐག་གཅོད་བྱ་རྒྱ་མིན་”¹ ཞེས་གསལ་བ་འདིས། བོད་ནི་མན་རྩལ་མཆོད་ཡོན་འབྲེལ་བའི་རོས་ནས་རྟོགས་འདེགས་སྤྱི་ཁུ་སྤྱབ་ལུལ་འབའ་ཞིག་ཏུ་བཟུང་བ་ལས། བོད་མན་རྩལ་བདག་ཁོངས་སུ་བཅིས་ཏེ་གོང་མས་བཀའ་ཅི་པལ་བོད་ཀྱིས་ཐང་ཀར་ལག་བསྟར་བྱ་དགོས་ཚུལ་མིན་པའང་གསལ་པོ་ཆགས་ཡོད།

གསུམ་པ། གསེར་བྱས་དཀྱུག་འདོན་ནི་བོད་པའི་ཆོས་ཕྱོགས་ཀྱི་ལམ་སྟོན་ཞིག་མིན།

བོད་བརྒྱུད་ནང་བསྟན་ཀྱི་ཡང་སྤྱིད་རོས་འཛིན་བྱེད་པའི་ཐབས་ལམ་ཡང་རིམ་བས་འབེལ་རྒྱས་བྱུང་སྟེ་སྟོན་རྒྱུན་དུ་ཆགས་པ་ཡིན་ཞིང་།

1 《清代西藏地方档案文献选编》 中国藏学出版社

དེ་ལས་ཐབས་ལམ་གཙོ་ཆེ་ཤོས་ནི་ཡང་སྤྲིད་ཀྱི་སྐྱོད་མ་གཤེགས་དུས་ཀྱི་ཞལ་ཆེས་ལམ་སྟོན་དུ་བཟུང་ནས་འཛོལ་བ་དང་། ཡང་སྤྲིད་བྱི་མས་སྟོན་གནས་རྗེས་བློ་གྲུམ་ཆོད་མར་འཛིན་པ། སྐྱོད་མའི་ཅ་དངོས་ངོས་འཛིན་བྱེད་དུ་འཇུག་པ། སྟོན་འགྲོའི་ཆ་ཁྱེན་དེ་དག་གཞིར་བཟུང་སྟེ་ཁྲི་རྒྱུད་མཐོ་ཤོས་ལ་ཐུགས་དམ་བརྟག་ཞུས་དང་ཆོས་སྦྱོར་སྤྱན་དྲངས་ཏེ་ལུང་བསྟན་ཞུ་བ། ལུལ་ལུང་སོ་སོའི་རང་བསྟེན་སྤངས་མའི་སྒྲ་མཆོར་བརྟག་གཞིགས་བྱེད་པ་སོགས་ཀྱི་ཐབས་ལམ་མང་པོ་ཡོད། མཐའ་མར་འོས་སྤྱོད་གཅིག་ལས་མང་བ་བྱུང་སྟེ་འཛིན་བྱེད་དཀའ་བར་གྱུར་ཆེ་ལྟ་ཞིག་ཀྱི་སྤྱད་སྒྲུབ་བདེན་པ་བདར་ཏེ་ཟན་རིལ་བསྐྱེལ་བའི་བྱེད་ཐབས་ལ་བརྟེན་ནས་འཁྲུག་ཐག་གཅོད་པའི་སྟོལ་ཡང་ཡོད། བྱེད་ཐབས་དེ་དག་ཐབས་ཅད་ནི་བོད་བརྒྱུད་ནང་བསྟན་གྱི་ཆོས་ཕྱོགས་ཀྱི་ལམ་སྟོན་གཞི་ཡིན། འོན་ཀྱང་མན་རྟུ་གོང་མ་ཆོན་ལུང་གིས་༩ རྩ་འཛིན་དོན་ཆོད་ཉེར་དགུ་ཉེ་ལས་རྒྱལ་མཆོག་ཡབ་སྲས་གཙོས་པའི་ཉེ་ཐོག་ཐུ་སོགས་ཀྱི་ཡང་སྤྲིད་ངོས་འཛིན་ཞུ་སྐབས་གསེར་བུམ་དཀྱུག་འདོན་བརྒྱུད་དགོས་པའི་ལམ་ལུགས་གསར་དུ་བཏོན་པ་དེ་བོད་པའི་ཆོས་ཕྱོགས་ཀྱི་ལམ་སྟོན་དང་མཐུན་པ་ཞིག་མིན་མོད། ལམ་སྟོན་དེའི་རྣམ་པ་ནི་བོད་བརྒྱུད་ནང་བསྟན་རང་ལ་ཐོག་མ་ནས་དར་བའི་ཟན་རིལ་བསྐྱེལ་བའི་ལམ་སྟོན་དང་ཉམས་འཛུལ་བོ་ཡོད། ཡགོང་ས་ཡུ་སྐབས་མགོན་ཆོན་པོའི་ཞལ་ནས། “ལམ་སྟོན་འདི་མན་རྟུའི་བཅོན་ལུགས་ཅན་ལས་བོད་མིས་ཡིད་ཆེས་བྱ་ལུང་དང་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་བྱེད་ཐབས་ཤིག་མིན་ཡང་། དྲང་བདེན་གྱིས་ལག་བསྟར་བྱས་ན་ཟན་རིལ་བསྐྱེལ་བའི་ཐབས་ལམ་དང་མཚུངས་པ་ལྟ་བུར་བཅུས་ཆོག་པར་སྤྱང་།”¹ ཞེས་གསུངས། ཡང་རྒྱ་གཞུང་གིས། “གསེར་བུམ་དཀྱུག་འདོན་གྱི་ལམ་ལུགས་བྱུང་རྗེས། དཀྱུག་འདོན་གྱི་དབང་ཆ་ཆོན་པོ་དེ་ལུག་རིང་གི་ཚུན་ནས་གྱུར་དབྱེད་སྤྲིད་གཞུང་གིས་ཆོད་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་”² ཟེར་བའང་གནས་ལུགས་མེད་པའི་དབང་ཆ་དེ་གླུ་ཆ་འབའ་ཞིག་ལས་གཞན་ཅི། 《བོད་འདི་གནའ་ལྷ་མོ་ནས་རྒྱ་ནག་གི་ཆ་ཤས་མིན་》ལས། “ཆོད་བཅོན་རྒྱལ་མཉམ་ཞུགས་བྱས་པ་ནི་དཀྱུག་འདོན་བྱེད་སྤྱད་ཀྱི་གསེར་བུམ་ཞིག་སྤྱོད་པ་དེ་ཁོ་ན་ཅན་རེད་”³ ཅེས་སྒྲུས་པ་བཞིན། དབང་ཆ་དེ་ཅ་འཛིན་དོན་ཆོད་ཉེར་དགུ་ལག་བསྟར་བྱེད་མཁན་མན་རྟུའི་གོང་མར་ཡང་མེད་ན་རྒྱ་ནག་དམར་འོག་ལ་དེ་བས་ཀྱང་སྟོས་ཅི་དགོས།

བཞི་པ། ཡང་སྤྲིད་ངོས་འཛིན་ལམ་ལུགས་ནི་ལྷ་མེད་སྤྱོད་པའི་རྒྱ་ནག་གཞུང་ལ་འབྲེལ་བ་ཡོད་དམ།

གྲ། རྒྱལ་མཆོག་ཡབ་སྲས་ཀྱི་ཁྱིམ་འདོན་མཇུག་སྟེ་གཙོ་སྤྱོད་གི་བདག་དབང་།

ལོ་རྒྱུས་ཐོག་མན་བོད་བར་མཆོད་ཡོན་གྱི་འབྲེལ་བ་བཟུང་སྐབས་རྒྱལ་མཆོག་ཡབ་སྲས་རྣམ་གཉིས་ཀྱི་ཡང་སྤྲིད་ཅེ་བྱུང་ཐོག་གསེར་བུམ་དཀྱུག་འདོན་གྱི་བྱེད་ཐབས་ལུག་བསྟར་བྱས་ཀྱང་། ཡབ་སྲས་རྣམ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱིམ་འདོན་མཇུག་སྟེ་ལས་རིམ་གྱི་སྤྱིའི་བཀོད་འདོམས་ཆོད་མ་བོད་གཞུང་རང་ནས་བྱེད་པ་ལས་མན་རྟུ་དེའི་བདག་དབང་ཐད་ཐེ་བྱས་བྱེད་པའི་ཐོབ་ཐང་ཡོད་མྱོང་མེད་ཅིང་། མན་རྟུས་རྒྱལ་མཆོག་ཡབ་སྲས་དང་ཉེ་ཐོག་ཐུ་སོགས་བོད་ཀྱི་སྤྱོད་མཐོ་ཤོས་རྣམས་ཡང་སྤྲིད་ངོས་འཛིན་བྱུང་རྗེས་མཆོད་ཡོན་འབྲེལ་བའི་ངོས་ནས་དེ་བཅི་བཀྱར་ངོས་ལེན་དང་ཉེན་འབྲེལ་ཞུ་མི་མངགས་གཏོར་བྱེད་པ་ལས། མཐའ་མའི་ཡང་སྤྲིད་ཁྱིམ་འདོན་མཇུག་སྟེ་གཙོ་སྤྱོད་བྱས་ཚུལ་མན་བོད་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་ཐེངས་གཅིག་ཀྱི་བྱུང་མེད། རྒྱལ་མཆོག་ཡབ་སྲས་རྣམ་གཉིས་ལ་མཆོན་ནའང་། རྒྱལ་དབང་སྐྱོ་བཅུ་གཉིས་པ་དང་། དེ་བཞིན་པཌ་ཆེན་སྐྱོ་བཅུ་བརྒྱད་པ། པཌ་ཆེན་སྐྱོ་བཅུ་དགུ་པ་གསུམ་བཅས་མ་གཏོགས། རྒྱལ་བ་ཡབ་སྲས་ན་རིམ་གཞན་དག་ཆོད་མ་གསེར་བུམ་དཀྱུག་འདོན་གྱི་སྟོན་ཚུད་ནས་ཡང་སྤྲིད་འཁྲུལ་མེད་ཅེས་ཉེན་བྱུང་ཡོད་སྟབས། ཟན་རིལ་བསྐྱེལ་བའི་ལམ་སྟོན་དེའི་བྱེད་ཐབས་སམ་ཡང་ན་མན་རྟུས་ལག་བསྟར་བྱས་པའི་གསེར་བུམ་དཀྱུག་འདོན་གྱི་ལག་ལུགས་ཐོག་བྱིན་མེད། དེ་ལྟ་བུར་། མན་བོད་བར་གྱི་མཆོད་ཡོན་འབྲེལ་བ་ཆད་དེ་མན་རྟུའི་རྗེས་ལུང་རྒྱ་ནག་གོ་མིན་ཏང་གིས་བཟུང་བའི་དུས་སྐབས་སྤྱོད་པའི་རྒྱལ་མཆོག་བཅུ་བཞི་པ་ཆེན་པོ་ཡགོང་ས་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཆོ་མཆོག་ཀྱང་རྒྱལ་དབང་སྐྱོ་གོང་མས་ལུང་བསྟན་དང་ལྷ་སྟེ་ལུང་དོན་ལྷར་ཅེས་ཉེན་བྱུང་བ་ལས་གསེར་བུམ་དཀྱུག་འདོན་བྱས་མེད་ཅིང་། ཡང་སྤྲིད་ངོས་འཛིན་གྱི་སྤྱིའི་ལས་རིམ་མཐའ་དག་ཀྱང་བོད་ཀྱི་སྤྲིད་སྦྱོར་རྒྱལ་ཆབ་ལྷ་སྟེང་རིན་པོ་ཆེ་དང་བོད་སྤྱོད་ཆོགས་འདུ་རྒྱས་འཛོམས་ཐོག་སྤྱོད་སྟོལ་བཞིན་ཐག་གཅོད་བྱུང་བ་ལས་གོ་མིན་ཏང་

1 《Statement of His Holiness the Fourteenth Dalai Lama, Tenzin Gyatso, on the issue of His Reincarnation》 P.12
 2 《青海省誌》（宗教誌）西安出版社2000年，P.123
 3 劉漢城著：《西藏自古以來就不是中國的壹部分》，雪域出版社，2019年，P.643

३३

བསྐྱུས་ཏེ། ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཆ་རྒྱན་བཅོ་བྱེད་པར་རོགས་འདེགས་བྱེད་ཏུ་བརྟུག་ཡོད་པ་རང་བཞིན་གྱིས་ཉ་གོ་ཐུབ་པ་འདྲ། ཡང་ར་མོད་ལགས་ན་པེ། “དེའི་ནང་སྤྱི་དུ་སྤྱོད་གིས་མཆོ་གཞིགས་གནང་ལུགས་གནས་ཚུལ་བོད་ཡིག་དོ་བཟུས་ཡིག་ཆ་གཅིག་འདུག་པ་དེ་ནི་འབྲི་ས་བོད་འོག་མིན་པར་རྒྱ་འོག་དེ། བོད་སྤྱི་དུ་གཞུང་གི་ཡིག་ཆ་དོ་མ་ཡང་མ་དེ།དོ་བཟུས་ཡིག་ཆ་འདིའི་ཡིག་གཞུགས་ལ་བལྟས་ན་ཨ་མདོ་ས་ཁུལ་གྱི་མིས་འབྲ་བཟུས་བྱས་པ་འདྲ་པོ་འདུག་ཅིང་། གོ་མིན་ཏང་སྤྱི་དུ་གཞུང་གིས་འབྲ་བཟུས་ཡིག་ཆ་འདི་ནོར་བུ་ལྟ་བུར་བཅིས་ནས་ཡིག་ཆ་གསལ་ལས་ཁུངས་ནང་ཉར་ཆ་གསལ་བྱས་འདུག་” ཅས་དོ་བཟུས་ཡིག་ཆ་རྣམས་ཀྱི་ཁུངས་མི་དག་པ་ལྷན་པར་བཏོན་ཡོད། ཡང་ན་པེ། “དོན་དངོས་ཐོག་མུའུ་ཡུང་འེན་གྱིས་ཏུ་ལའི་ཁླ་མ་སྐྱ་སྤོང་བཅུ་བཞི་པའི་ཁྱི་མེབས་མཇུག་སྤོང་གཙོ་སྤོང་བྱས་པའི་གནས་ཚུལ་དེ་རིགས་ལྷུང་མེད། ཡིན་ནའང་ད་ལྟ་བོད་རིགས་སློ་མ་ཐུན་འགའ་ཤིས་ཀྱིས་ཀྱང་སྐབས་དེའི་ལོ་རྒྱུས་ཁྱི་སྐབས་ལྟ་བུ། མུའུ་ཡུང་འེན་གྱིས་ཏུ་ལའི་ཁླ་མ་སྐྱ་སྤོང་བཅུ་བཞི་པའི་ཁྱི་མེབས་མཇུག་སྤོང་གཙོ་སྤོང་བྱས་ལུགས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ཁྱིས་འདུག་ དེ་ནི་བོད་ཀྱི་ལུགས་སྟོལ་ཆ་རྒྱས་ཅ་བ་ནས་མི་ཤེས་པ་ཞིག་གིས་མ་གཏོགས་འབྲི་མི་སྤྱི།རྒྱ་རིགས་སློ་མ་ཐུན་གྱིས་བོད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་མ་ཤེས་པ་དེ་འདྲ་བཤད་པར་ཡ་མཚན་དགོས་དོན་མེད། འོན་ཀྱང་བོད་རིགས་སློ་མ་ཐུན་འགའ་ཞིག་གིས་ཀྱང་དེ་ལྟར་ཁྱི་སྐབས་ན་རྒྱ་མཚན་གང་ཡང་མེད་” ཅས་རིག་གཞུང་བསམ་མ་སྤོང་རང་ཚུགས་མེད་པའི་བོད་རིགས་ལོ་རྒྱུས་ཉམས་ཞིབ་པ་སྤོང་ཞིག་ཀྱང་དོ་ཆ་ཁ་སྤོངས་གནས་སུ་དེད་འདུག་ ར་མོད་ཀྱིས་གོ་མིན་ཏང་གིས་ལོ་དུ་མར་ཉར་བའི་ཡིག་ཆ་ཐོག་དེ་དག་གི་རྒྱན་ཐུག་ཅ་བ་ནས་བཏོན་ཏེ། གནས་ཚུལ་དེའི་མཐའ་སྟོན་དུ། ཡང་ཁོང་གིས། “གོ་མིན་ཏང་གིས་སྐྱུག་རྒྱུན་བཤད་པ་དེ་ལྟར་རྒྱ་ཁུང་ཏང་གིས་དེའི་རྒྱུ་སྐྱེས་སུ་བརྒྱགས་ནས་སྐྱ་མ་ཐུན་སྐྱུག་རྒྱུན་བཤད་དགོས་དོན་ག་རེ་ཡོད་དམ་” ཞེས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་སྐྱུག་རྒྱུན་འབའ་ཞིག་ཏུ་ཟད་པ་བདེན་དཔང་འདྲང་ངེས་ཀྱིས་ཁུངས་སྤྱོད་བྱས་པ་ལ། རྒྱ་ནག་དཔལ་འོག་གིས་ཀྱང་ལོ་རྒྱུས་རྒྱུན་བསྐྱུས་དེའི་སྐོར་སྤྱད་ཕྱི་སྤོང་རྒྱ་མིན་ཚུལ་ཁས་སྤོངས་ཡོད་དེ། ར་མོད་ཀྱིས་གསུངས་གསལ་བཞིན། “སྐབས་དེར་ཡུང་དཔུང་འཐབ་ཕྱོགས་གཅིག་ཀྱང་ཡུའུ་ཡི་སློ་མ་ཐུན་ཅང་མིང་གིས། ཕྱིན་ཆད་རྩོམ་མུའུ་ཡུང་འེན་གྱིས་ཏུ་ལའི་སྐྱ་སྤོང་བཅུ་བཞི་པའི་མཇུག་སྤོང་གཙོ་སྤོང་བྱས་པ་རེད་ཟེར་བ་དེ་འོད་རྒྱ་མེད་ཅེས་གསུངས་སོང་” ཞེས་གསལ་ལ། དེ་ལྟ་མིན་ཏེ་རྒྱལ་བ་ཡཔ་སྤྱས་ནས་གཉིས་ཀྱི་ཡང་སྤྱི་དོས་འཛིན་ཞུ་བའི་སྤྱིའི་ལས་དོན་ཆེ་སྤྱ་མཐས་ཅད་ཀྱི་བདག་དབང་ཡོད་ཆད་བོད་གཞུང་རང་ལ་མངའ་བ་དེ་ལོ་རྒྱུས་ཀྱིས་དངོས་ར་གསལ་པོ་འབྲིད་ཡོད།

ཁ། གསེར་བུམ་དཔྱག་འདོན་དང་རྒྱ་ནག་དཔལ་འོག་གི་གཡོ་ཚལ།

ལ་ཤ་ཆེན་སྐྱ་སྤོང་བཅུ་བཞི་པའི་ཡང་སྤྱི་དོས་འཛིན་ཞུ་སྐབས་གསེར་བུམ་དཔྱག་འདོན་གྱི་བྱེད་ཐབས་བཅན་ལུགས་ཀྱིས་ལག་བསྐྱར་བྱས་པ་ནི་རྒྱ་ནག་གིས་བོད་ས་བཅན་བཟུང་བྱས་ཏེ། ད་ལྟའི་བར་རྒྱལ་བ་ཡཔ་སྤྱས་ཀྱི་སྐྱ་སྤོང་རིམ་བར་བྱོན་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་དཔལ་འོག་གིས་ཁྱིམ་ས་འགའ་ཐོག་ཡང་སྤྱི་དོས་འཛིན་གྱི་བདག་དབང་འཕྲོགས་པའི་གནས་ཚུལ་ཐོག་མ་དེ་ཆགས་ཡོད། ལ་ཤ་ཆེན་སྐྱ་སྤོང་བཅུ་བཞི་པའི་ཡང་སྤྱི་དོས་ ༥ བསྐྱུས་འཛིན་དགོ་འདུན་ཡེ་ཤེས་མཆོག་ནི་ལ་གོང་ས་རྒྱལ་དབང་བསྐྱུས་འཛིན་རྒྱ་མཆོ་མཆོག་ནས་བོད་བརྒྱུད་ནང་བསྐྱུས་ཀྱི་ལམ་སྟོལ་བཞིན་ཐུགས་བརྟག་ལས་རིམ་ཐམས་ཅད་བརྒྱུད་དེ། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༤༥ ལོའི་ཟླ་ ༥ ཚེས་ ༡༩ ཉིན་དོས་འཛིན་གསལ་བསྐྱགས་བསྐྱངས་པའི་ལ་ཤ་ཆེན་སྐྱ་གོང་མའི་ཡང་སྤྱི་དོས་ཉག་གཅིག་ཡུ་དེ་ཡིན་པ་བསྟོན་དུ་གསལ་ཡོད། འོན་ཀྱང་རྒྱ་ནག་དཔལ་འོག་གིས་ལ་གོང་ས་མཆོག་ནས་ལ་ཤ་ཆེན་སྐྱ་གོང་མའི་ཡང་སྐྱལ་འཁུལ་མེད་ཡང་དག་ངེས་རྟེན་བྱུང་བའི་བཀའ་ཁུབ་བསྐྱགས་པ་ཤེས་བཞིན་དུ་མཛོན་སྤྱུལ་ལ་བསྟོན་ཏེ་ཆབ་སྤྱི་དུ་རོ་བོར་བསྐྱར་ནས། ཡང་སྤྱི་དོས་འཛིན་གྱི་བདག་དབང་བཅན་འཕྲོག་འོག་གསེར་བུམ་དཔྱག་འདོན་གྱི་བྱེད་ཐབས་ལག་བསྐྱར་བྱེད་དགོས་པའི་བཅན་ལུགས་སྤྱད་དེ། མཐའ་མཇུག་ཡང་སྤྱི་རྒྱུན་མ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱ་དཔལ་ཀྱིས་གོ་རིམ་ཐུན་པའི་གཡོ་ཚལ་འབའ་ཞིག་ལ་བཏོན་ནས་འདས་ག་བྱས་པ་མ་ཟད། རྒྱུང་སྤྱི་དུ་བསྐྱུས་འཛིན་དགོ་འདུན་ཡེ་ཤེས་མཆོག་གི་སྐྱ་འཁོར་དང་བཅས་བཅན་བྱིད་བྱས་ཏེ་ད་ལྟའི་བར་གར་སོང་ཆ་མེད་དུ་ཡུར་ནས་མི་ལོ་ཉར་དུག་ཕྱིན་ཅིང་། མིག་སྤྱིའི་བར་འཇམ་སྤྱིང་སྤོང་གི་ཆབ་སྤྱིད་བཅོན་པ་ལོ་ན་ཆེས་སྤྱ་བའང་རྒྱུང་སྤྱིད་བསྐྱུས་འཛིན་དགོ་འདུན་ཡེ་ཤེས་ཆགས་ཡོད།

སྐར་པོད་དང་མན་རྩའི་བར་མཆོད་ཡོན་གྱི་འབྲེལ་བ་རྒྱུ་བསྐྱབས་པའི་དུས་སྐབས་དེ་དག་ཏུ་རྒྱལ་མཆོག་ཡབ་སྐུ་སྐུ་གཉིས་ཀྱི་སྐྱའི་ཡང་སྤྲོད་པའི་འཛིན་ཁུ་བའི་མཐའ་མའི་འཁུན་ཐག་གཅོད་སྐབས། གསེར་བྱས་དཀྱུག་འདོན་གྱི་བྱེད་ཐབས་དང་ལེན་བྱེད་དགོས་བྱུང་བའི་ཡང་སྤྲོད་ན་རིམ་རེ་བྱང་མཆིས་ཀྱང་། ད་ལྟའི་རྒྱ་ནག་དམར་ཤོག་ནང་བཞུགས་པོད་བརྒྱུད་ནང་བསྟན་གྱི་ཡང་སྤྲོད་པའི་འཛིན་བྱེད་པའི་ལམ་སྲོལ་ལ་ཆ་འདོག་བཅི་བཀྱར་མེད་པར་ཅིས་མེད་དུ་བཏང་སྟེ། རྒྱ་དམར་རང་གི་ཆབ་སྤྲོད་ཀྱི་ཁེ་ཕན་འབའ་ཞིག་གི་སྒྲིབ་ཐོབ་ཐང་མེད་བཞུགས་དུ་བཅན་དབང་གིས་ཐེ་བྱས་བྱས་ཏེ་གཡོ་ཐོལ་གྱིས་ལག་བསྟར་བྱས་ཚུལ་དེ་འདྲ་མན་པོད་མཆོད་ཡོན་འབྲེལ་བའི་ལོ་རྒྱུས་སྟེང་བྱུང་མྱོང་མེད། འདི་ནི་སྤྲོད་དབང་སྐར་གཅོད་བ་རྒྱ་ནག་དམར་ཤོག་གིས་པོད་མའི་ཆོས་ལུགས་དང་མོས་རང་དབང་ལ་བཅན་གཞན་དང་པོད་བརྒྱུད་ནང་བསྟན་གྱི་ཡང་སྤྲོད་པའི་འཛིན་བྱེད་པའི་ལམ་སྲོལ་ཐོག་བཅོས་པའི་ཁྲིམས་འགལ་གྱི་ནག་ཉེས་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡིན་ལ། འདྲམ་སྤྲོད་མི་དམངས་ཀྱན་གྱིས་ཀྱང་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་སྐབས་མེད་པའི་ལྷ་མེད་སྤྱི་བའི་རྒྱ་ནག་གྲང་ཁན་དབང་སྟེང་འདྲམ་སྤྲོད་པའི་ལུགས་ཀྱི་རྩ་ཆ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཏུ་མཐོང་ཡོད།

གཤམ་ རྒྱ་ནག་དམར་ཤོག་ཏུ་བྱུག་ཐབས་ཟད་དུ་བྱུར་པའི་བཅན་བཀའ།

ཡང་རྒྱ་ནག་གི་གཞུང་འབྲེལ་མཁས་པ་ལིས་ཏིག་ཁྲིག་གིས། “ལོ་རྒྱུས་ཐོག་པོད་བརྒྱུད་ནང་བསྟན་གྱི་སྐུ་སྐྱའི་ཡང་སྤྲོད་པའི་འཛིན་ཁུ་སྐབས་རྒྱལ་ནང་ནས་ཡང་སྤྲོད་ཁུ་འཆོལ་བའི་ཅ་དོན་ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་དུ་མཐའ་འཁྲོངས་བྱེད་པ་ལས་ཕྱི་རྒྱལ་དུ་ཡང་སྤྲོད་ཁུ་འཆོལ་བར་སྤྲོད་སྲོལ་མེད་” (歷史上，藏傳佛教的活佛轉世始終堅持國內尋訪的原則，從未有國外尋訪的先例，這也是活佛轉世必須堅持的重要原則)¹ཟེར་བ་དེ་ཡང་། མར་ལེ་རིང་ལུགས་གཞི་རྩར་བཞེན་ནས་“ནང་བསྟན་ཆོས་ལུགས་ཀྱང་གོ་ཅན་དུ་བསྐྱར་”འདོད་པའི་སྐར་ཐེམ་དབང་འཛིན་རིང་ལུགས་ཀྱི་ཆབ་སྤྲོད་ཐོག་གི་འདོད་འདུན་དམར་ཇེ་དེ་ཡིན། དོན་གྱིས་རྣམ་འགྲུར་དེ་ནི་རྒྱ་ནག་དམར་གཞུང་ཏུ་བྱུག་ཅིང་བྱེད་ཐབས་ཟད་པའི་བཅན་བཀའ་ཁོ་ནར་ཟད་དེ། དེ་ནི་པོད་བརྒྱུད་ནང་བསྟན་གྱི་རིགས་པའི་གཞུང་ལུགས་དང་ལྟ་བུ་དང་མི་མཐུན་པའི་གཏན་འབེབས་ཞིག་སྟེ། ལྷ་མེད་སྤྱི་བ་དང་དངོས་གཙོ་རིང་ལུགས་འཛིན་པའི་དམར་ཤོག་གི་ལྷ་བྱུང་དེའི་ངོས་ནས་ཆོས་སྤྲུལ་གྱི་ལམ་སྲོལ་དེ་ཆབ་སྤྲོད་ཀྱི་རྩ་བོར་བསྐྱར་ནས་བཅན་དབང་སྤྲུལ་ཁྲིག་ཁྲིམས་ཀྱིས་ཆད་བཀའ་བྱེད་ཐབས་ཡོད་པ་ཞིག་གལ་ཡིན། གཤམ་སྤྲོད་སྤྱི་འཆའི་འཁོར་བ་གང་ཟག་གིས་ཆད་བཀའ་བྱས་ཆོག་པ་ཞིག་ཡིན་ན། ནང་པའི་ལྷ་བྱུང་དང་སྤྱི་བ་སྤྱི་ལུ་ཁས་ལེན་དགོས་མོད། རྒྱ་ནག་དམར་ཤོག་ནི་ལྷ་མེད་སྤྱི་བ་ཡིན་པས་ནང་པའི་ལྷ་བྱུང་ཁས་ལེན་ཐབས་མེད། མཁན་ཆེན་ཞི་བ་འཆོས། དེ་བྱིར་ཐོག་མའི་རྣམ་ཤེས་ནི། །རང་གི་ཉིང་ལེན་སྟོབས་ལས་བྱུང་། །རྣམ་ཤེས་ཉིང་སོགས་གཏན་ཆོགས་ཀྱིས། །ད་ལྟ་བུ་ལི་རྣམ་ཤེས་བཞིན། །ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན། ཡང་སྤྲོད་ཕྱི་མའི་སྟོན་མའི་ཉིང་ལེན་སྟོན་སོང་གིས་བསྐྱབས་པའི་རྣམ་ཤེས་རྒྱུ་མ་ཆད་པ་ལས་འབྱུང་བ་ཡིན་ཟེར། གང་ཟག་བྱེ་བྲག་གི་སྤྱི་བ་སྤྱི་མ་གང་ཞིག་ལུལ་གང་དུ་གང་གི་སྤྱི་བར་ལེན་རྒྱུ་དེ་ནི་ཅི་ཤིང་སྤྱི་དངོས་ཀྱི་ས་པོན་ལུལ་གང་དུ་བཏབ་ན་ལུལ་དེ་ག་རང་དུ་འབྲས་བུ་སྟོན་སྤྲོད་པ་ལྟ་དུའི་ཆོས་ཉིང་དེའི་འབེལ་རིམ་ལྟ་བུ་ཞིག་གཏན་ནས་མིན། དེའི་བྱིར་ལྷ་མེད་སྤྱི་བའི་རྒྱ་ནག་དམར་ཤོག་གི་སྤྲོད་དབང་ལ་པོད་བརྒྱུད་ནང་བསྟན་གྱི་ཡང་སྤྲོད་པའི་འཛིན་ཁུ་ཐབས་སྐོར་ནས་དབང་ཆད་འཛིན་བ་དང་ཐེ་བྱས་བྱེད་པའི་ལོས་བབ་ཐོབ་ཐང་ཡོད་མེད་དེ་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དུས་རིམ་རེ་རེ་ནས་དངོས་ར་གསལ་འཕྲོད་བྱུང་ཡོད་དོ། །

བྱུར་ལྟའི་དབྱེད་གཞིའི་ཡིག་ཆ།

清實錄藏族史料（第四集）（第九集）編者：顧祖成王觀容等西藏人民出版社 1982年
 刘汉城著《西藏自古以来就不是中国的一部分》雪域出版社 2019年
 活佛转世制的生产及历史作用次旦伦珠《西藏研究》中文版（特刊）总30期间 1989年
 浅论宗教信仰自由政策在西藏的实施吕建福《西藏研究》中文版（专刊） 1991年1期 第90页
 《十三世达赖圆寂致祭和十四世达赖转世坐床档案选编》读后《中国藏学》中文版 1991年3期

1 李德成：藏傳佛教活佛轉世的歷史定制和原則《人民日報》2020年12月31日第07版）

རྒྱ་ནག་གི་སྤྱ་རྒྱ་དོ་དམ་བྱེད་ཐབས་སྒོ་གཤམ་ཞུ་བེད་སྤྱད་བཏང་ནས་བོད་ཀྱི་ཆོས་ལུགས་ལ་རྒྱབ་རྒྱུ་དང་། གཉལ་གཞོན།

ཕན་ཐོགས། ཉམས་ཞིབ་པ།

༡༢། རྒྱ་ནག་གི་རྒྱལ་ཁབ་ཆོས་ལུགས་ལས་དོན་ལྷན་ཁང་དང་སྤྱི་བདེ་ལས་ཁུངས་མཉམ་ཐུབ་ཀྱིས་ རྒྱ་རྒྱུ་ཆོས་ལུགས་ཆ་འཕྲིན་ཞབས་ ཞུ་དོ་དམ་བྱ་ཐབས་»ཟེར་བའི་ཁྲིམས་སྒྲིལ་ཞིག་འདོན་སྤྲོད་བྱས་ཡོད། སྒྲིལ་ཡིག་དེ་གི་ལོ་ ༢༠༢༢ ལྷ་ ༣ ཆེས་ ༡ ཉིན་ནས་བཟུང་ལག་ བསྟར་བྱེད་བཞིན་ཡོད། རྒྱ་ཐབས་»དེར་དོན་ཆེན་ ༣༤ བཀོད་ཡོད་པ་དང་དོན་ཆེན་ ༡༤ བར་ཆོས་དད་དང་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་སྲིད་དབང་མགོ་ ཉིང་སྒྲིག་ཆེད་དཔྱད་བྱེད་པ། ལྷན་ཁུངས་ལ་དོ་སྐྱོལ། ད་དུང་ཆོས་ལུགས་སྤྱི་འཆབ་སོགས་དང་འབྲེལ་བ་བཟླ་ དེས་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་ ཆོས་ལུགས་ལ་འཕྲོན་འཛིན་བྱེད་པའི་རྣམས་ལྷན་ལས་པོ་མཛོན་ཡོད། དོན་ཆེན་ ༡༢' བའི་ནང་མཆོད་མཇུག་དང་། བདུག་སྒྲིལ་སྒྲོན་པ། ཞལ་ འདོན་བྱེད་པ་སོགས་འབྲེལ་ཡོད་ཡི་གེ་དང་བར་རིས་འགྲུལ་རིས་སོགས་དྲ་རྒྱ་བརྒྱུད་ཐང་གཏོང་དང་བརྟན་འབྱུག་བྱས་ཆེ་ཁྲིམས་འགལ་ཡིན་ བར་དོས་བཟུང་ནས་བཀག་སྒྲོམ་བྱ་རྒྱ། དེས་རྒྱ་ནག་གཞུང་ནས་ཆོས་ལུགས་ཐོག་བཟོད་བསྟན་ཉིལ་འབྲུ་ཙམ་ཡང་བྱེད་ཀྱི་མེད་པ་ཤེས་གསལ་ རེད། རྒྱ་ཐབས་»ནང་དགོས་དོན་གྲིས་བར། དྲ་རྒྱའི་ཐོག་ཆོས་ལུགས་ཆ་འཕྲིན་ཁུབ་བསྐྱགས་བྱས་ཆེ་རྒྱ་ནག་གཞུང་ལ་«དྲ་རྒྱའི་ཆོས་ལུགས་ ཆ་འཕྲིན་ཞབས་ཞུ་ཆོག་མཆན་དཔང་ཡིག་»རེ་ཞུ་འབྲུལ་དགོས་ཟེར། ཆོག་མཆན་དཔང་ཡིག་དེའི་སྒྲིལ་ཏ་ཅང་མཐོན་པོ་ཡོད། དོ་བདག་ གིས་ནག་ཉིས་མེད་པའི་ཐོ་འགོད་མཁོ་སྤྱོད་བྱེད་དགོས་པ་དང་། ད་དུང་ཆོས་ལུགས་ལས་དོན་དོ་དམ་སྒྲིག་གཞི་དང་འགལ་མེད་པའི་ཁས་ལེན་ ཡི་གེ་ཡང་འབྲུལ་དགོས། མཐར་རྒྱ་ནག་གཞུང་ནས་དགོས་པ་ཆང་བ་དང་ཡིད་ཆེས་ཡོད་པའི་དམིགས་ལུལ་ཐད་ཆོག་མཆན་སྤྱོད་པ་དང་ཆོག་ མཆན་དཔང་ཡིག་གནང་བ།

གསེར་ཏྲ་རྒྱ་དུང་སྐར་གྱི་མཁན་པོ་བསོད་ནམས་དར་རྒྱས་ཀྱིས་གསར་འཛུགས་གནང་བའི་བྱང་ཆུབ་ལྷན་ཆོགས་(菩提学会)དེ་གི་ ལོ་ ༢༠༢༢ རྒྱ་ནག་གཞུང་ནས་བཙན་ཤིང་གི་ཁ་གཏོར་བཏང་ཡོད། ད་དུང་ནང་ཆོས་སྤྲོད་པའི་དྲ་རྒྱ་ཆོས་སྤྲོད་སྒྲོན་པོ་ཞེས་པའི་(弘法教务 处) དེ་ཡང་སྒྲོ་བརྒྱབ་ཡོད། དྲ་རྒྱ་དེ་ནི་རྒྱ་མི་ནང་བ་ཆོར་བོད་ཀྱི་ནང་ཆོས་སྤྲོད་ཆེད་གསར་འཛུགས་གནང་བ་ཞིག་ཡིན་ལ་ཁྲབ་ཁོངས་དེའི་ བྱང་སྐད་གསལ་ཆེ་ཤོས་ཀྱི་མཆོམས་སྤྱོད་གནང་མཁན་ཞིག་ཆགས་ཡོད།

རྒྱ་ནག་གཞུང་ནས་བོད་ནང་སྒྲོག་ཞུ་བེད་རིག་གཞུང་ཁུབ་སྤྲོད་བྱས་ནས་བོད་ཀྱི་སྤྱི་རྒྱུ་རིན་ཐང་ཙག་ཏོར་བཏང་།

ཁན་ཆོན་གོ་ཡིས་བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ཀྱི་དམར་ཤོག་གི་འགོ་འཛིན་བྱེད་སྐབས། རྒྱ་ནག་གཞུང་ནས་བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ནང་ཐེར་ འདོན་གོང་ཞུ་གཟིགས་གཞོས་ཉིས་འགྲེལ་གྱི་ལམ་ལུགས་སྤྲོད་ཡོད། དེས་བོད་མི་ནང་ཁུལ་ཕན་ཚུན་སོ་སྣ་དང་ཐེར་འདོན་བྱེད་དགོས། ལམ་ ལུགས་དེས་དདུལ་མེད་སྤྱོད་བཏང་ནས་བོད་མིའི་ཁོང་རྒྱ་བྱས་ཉེ་བོད་མི་ཆོ་རྒྱ་གཞུང་གི་གསར་ལྷུལ་དུ་འགྱུར་ཐབས་བྱེད་པ། དེ་ནས་ བོད་མིའི་དམངས་ཁོང་འབྲེལ་བ་གཏོར་བཞིག་བཏང་ནས་རྒྱ་གཞུང་གིས་བཟོད་པའི་སྤངས་འཛིན་དང་བརྟན་ཉིང་གི་དམིགས་ལུལ་སྐབ་ཐབས་ ཡོང་བའི་ཆེད་དུ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། གྱི་ལོ་ ༢༠༡༥ ལོར་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་ «བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་སྤྱི་བདེ་ལས་ཁུངས་ཀྱིས་མི་དམངས་དབར་ དབལ་ལུགས་འཛིགས་སྐུལ་ཁུངས་སྤྱི་ཐེར་འདོན་ལག་བསྟར་བྱ་ཐབས་» ཟེར་བའི་ཁྲིམས་ཡིག་ཅིག་འདོན་སྤྲོད་བྱས་ཡོད། «བྱ་ཐབས་» དེའི་ནང་རྒྱ་སྒྲིལ་ཞི་ ༣༠ གཟིགས་གཞོས་དདུལ་སྤྱོད་ཆོག་ཟེར་བའི་མིང་འོག་མི་རྣམས་བསྐྱེད་ཀྱིས་རྒྱ་གཞུང་ལ་འཛིགས་སྐུལ་གྱི་ཁུངས་སྤྱི་ མཁོ་སྤྱོད་བྱེད་པ། དོན་དངོས་ཐོག་བོད་མི་ཆོས་རྒྱ་གཞུང་ལ་མ་འདོད་པའི་དོ་སྐྱོལ་དང་འཛིགས་སྐུལ་གཅིག་མཆུངས་དོས་འཛིན་བྱེད་པ་ཞིག་ རེད། ཡང་ལོ་དེའི་ནང་བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ནང་ «བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་མཉམ་སྤྲོད་དྲ་རྒྱའི་ཁྲིམས་འགལ་དང་ཆུ་ལ་མིན་ཆ་འཕྲིན་ཐེར་འདོན་

ཉེ་གནས་» ཟེར་བ་གསར་འཛུགས་བྱས་ནས། སྤྱི་བདེ་ལས་ཁུངས་ནས་བརྒྱུད་ལམ་དེར་བཏེན་བྱ་བ་དང་། བོད་ཟླ་(微博)དང་། ཁ་པར་དང་སྒྲིག་འཛིན་སོགས་ཡོང་ཁོངས་ནང་བོད་དང་འབྲེལ་བའི་བྱ་ནང་ཁྲིམས་འགལ་ཆ་འཛིན་ཟེར་འདོན་བྱས་པ་ནམས་བདག་སྟོན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། ཟེར་འདོན་བྱེད་ལུལ་མི་དེར་ཉེས་ཆད་གཙོད་ཀྱི་ཡོད། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༩ ལོ་ ༩ པའི་ནང་ཀྱ་གཞུང་ནས་ཡང་བསྐྱར་ «བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་» རྒྱུ་འཛིན་གཏོང་བྱེད་ཁོངས་ཁོང་ཁྲིམས་འགལ་ཆ་འཛིན་ཁུངས་ལྷན་ཟེར་འདོན་དང་གཞིགས་གཞིས་ཉེས་ཆད་བྱ་ཐབས་» ཟེར་བ་ཞིག་གཏན་འཁེབས་བྱས་ཡོད། ཟེར་འདོན་ནམ་མེད་གཞན་ལ་སྒྲིག་ཞུ་ཟེར་བ་ཀྱ་གཞུང་གི་སྒྲིག་ཀྱི་འགྲུབ་འབྱུང་ཁུངས་ནི་ཆེན་རྒྱལ་རབས་(秦朝) གྲེད་སྐྱེད་དེར་གཤམ་ལ་ཐུག་ན་པ་སྤྱན་མེད། ཡང་བདེན་གྱི་དོན་དུ་གཉེན་ཉེའི་འོ་མོར་མི་ལྟ་བུ་དོན་དངོས་ཐོག་གཉེན་ཉེ་བཅོང་ནས་རྒྱ་ནིར་རྒྱ་ཐབས་བྱེད་པ། དེ་ནི་མིའི་བར་གྱི་འབྲེལ་ལུགས་ཀྱི་གསར་ཐག་གཏོར་བའི་བྱ་སྟོན་ཅིག་རེད། དེ་ནི་མིའི་རིགས་ཀྱི་རན་གཤིས་ཤིག་རེད། རིག་གནས་གསར་བརྗེ་སྐབས་ཟེར་འདོན་སྤང་ཚུལ་སྟོན་བྱ་རྒྱུ་རེད། ཀྱ་གཞུང་གཞུང་ནས་བོད་ནང་ཟེར་འདོན་དང་གཞིགས་གཞིས་ཉེས་ཆད་ལས་ལུགས་སྒྲེལ་བ། དེ་ནི་བོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་ནང་ཟུར་དུ་འབྱུང་བ་དང་མི་རིགས་ཀྱི་རན་གཤིས་རན་ཤོས་ཀྱི་སྒྲིག་ཀྱི་རིག་གཞུང་བོད་ནང་ཁུབ་སྒྲེལ་བྱེད་པའི་བྱེད་ཐབས་དེ་ནི་བོད་མི་ཚོའི་མི་གཤིས་གཏུབས་གསོད་བྱས་པ་ཞིག་རེད། དེ་ནི་བོད་ཀྱི་ནང་བསྐྱར་ནས་འབྱུང་བའི་བོད་ཀྱི་སྒྲེལ་རྒྱུ་དང་བདེན་ཅིན་ཐང་ཆ་གཏོར་གཏོང་བ་ཞིག་རེད། དེའི་མཐུག་འབྲས་ནི་བསམ་ལུལ་ལས་འདས་པ་ཞིག་ཡོང་ངེས་རེད།

ཁན་ཆོན་གོ་ཡིས་བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ཀྱི་དམར་ཤོག་འགོ་གཙོ་བྱས་པའི་དུས་ལུག་ནས་ད་བར་ཀྱ་གཞུང་གིས་བོད་ནང་བརྒྱུད་རིམ་ལྟར་པའི་རང་ནས་སྒྲིག་ཀྱི་འམས་ལུགས་དེ་ཁུབ་སྒྲེལ་བྱས་དང་བྱེད་བཞིན་ཡོད། བོད་མི་ནང་ཁུལ་མན་ཚུན་གཞོན་སྟེལ་བའི་གནས་ཚུལ་ཆད་མེད་རྒྱུ་པར་བྱུང་བ་དེའི་ལུགས་སྒྲིག་ནི་ཉ་ཅང་གི་རན་པོ་བྱུང་ཡོད། ཟེར་འདོན་ལས་ལུགས་དེས་བོད་མིའི་སྤར་ཡོད་བབ་ཆགས་ཀྱི་སྒྲོལ་རྒྱུ་ལ་གཏོར་བཤིག་བཏང་ནས་གཉེན་ཉེ་ཁྲིམ་མཆོས་དབར་དང་བདེན་མེད་པ་དང་པན་ཚུན་གཞོན་འཆོ་བྱེད་པའི་སྤྱི་ཆོགས་སུ་ཁ་ལོ་བསྐྱར་ཡོད། བོད་མི་ཆོས་སོ་སོའི་འགྲོ་སྟོན་སྟོན་གསུམ་ལ་གཟབ་ནན་མང་པོ་བྱེད་དགོས་ཤིང་ཉོག་ཅམ་སྟོན་གཡེང་ཤོར་ཆེ་དཀའ་ཆོགས་འཕྲད་ངེས་རེད། ད་དུང་སུ་ཞིག་ལ་ཡིད་ཆེད་བྱེད་ཆོག་པ་མ་ཤིས། དོགས་འདོག་སྤྱོད་ཆོགས་འོག་སྤར་ཡོད་ཀྱི་མཛུང་བཤིས་འབྲེལ་བ་མི་དོར་རང་དོར་རེད། ལྷག་པར་དུ་ཤེས་བཞིན་དུ་ཟེར་འདོན་མི་བྱེད་ཆེ་ཉེས་ཆད་མཉམ་འགལ་རེད། སྤྱི་ཆོགས་གནས་བབ་དེ་འདྲའི་འོག་བོད་དེ་གཟུགས་མེད་ཀྱི་བཅོན་ཁང་ཞིག་དང་། མི་ཆང་མ་སོ་ལྟའི་འོག་ཆུད། མི་སེམས་འཆབ་འཆུབ་དང་འཆོ་བ་བཟོད་བསྐྱར་མི་ཐུབ་པར་ལུས། བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ནང་བྱ་རྒྱུའི་ཟེར་འདོན་གྱི་གྲོད་དོན་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༥ ལོའི་ལྷ་ལེར་བརྒྱ་ལྷག་ཅམ་ནས་ད་ལྟའི་སྐབས་ལྷ་ལེར་དོན་རྒྱུན་ཁྲག་བཀལ་བ་འཕར་ཡོད། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༣ ལོ་ ༩ པའི་ནང་བྱ་རྒྱུའི་ཟེར་འདོན་བྱས་པ་གྲོད་དོན་ ༢༢༤ དང་། ལྷ་ ༢ པའི་ནང་གྲོད་དོན་ ༢༩༥༩ ། ལྷ་ ༤ པའི་ནང་གྲོད་དོན་ ༣༤༩༥ ། དེའི་ནང་བོད་དོན་འབྲེལ་ཡོད་གཞོན་འཆོ་ཅན་གྱི་ཆ་འཛིན་ཟེར་བའི་ཟེར་འདོན་གྲོད་གཞི་མང་ཤོས་ཆགས་ཡོད།

ཀྱ་གཞུང་གིས་བྱ་རྒྱུའི་ཟེར་འདོན་ལས་ལུགས་མེད་སྤྱད་ནས་བོད་མིའི་ཆོས་དང་རང་མོས་ལ་རྒྱུད་རྒྱུ

ཀྱ་གཞུང་གིས་ «བྱ་རྒྱུའི་ཆོས་ལུགས་བདེ་འཛིན་ཞབས་ཀྱི་དོན་མ་བྱ་ཐབས་» ཟེར་བའི་ཁྲིམས་ཡིག་ཅིག་འདོན་སྟེལ་བྱས་པ་ནས་བཟུང་། བོད་ནང་བྱ་རྒྱུའི་ཆ་འཛིན་ཟེར་འདོན་ལས་ལུགས་ནང་ཆོས་ལུགས་ཁྲིམས་སྟོལ་ལས་འགལ་བའི་ཆ་འཛིན་ཟེར་འདོན་ཟེར་བའི་དོན་ཆོན་གསར་པ་ཞིག་ཁ་སྟོན་བྱས་ཡོད། ཀྱ་གཞུང་ནས་སྤར་ཡོད་ཀྱི་ཟེར་འདོན་དང་གཞིགས་གཞིས་ཉེས་ཆད་ལས་ལུགས་དེའི་སྟེང་ཀྱ་གཞུང་ཁྲིགས་ནས་ཆོག་མཆན་སྤྱད་མེད་པའི་བྱ་རྒྱུའི་ཆོས་ལུགས་འབྲེལ་ཡོད་ཆ་འཛིན་ཆང་མ་སྟེལ་འགལ་དུ་ངོས་འཛིན། བོད་མི་ཆོར་ཆ་འཛིན་དེ་རིགས་ཟེར་འདོན་དགོས་པའི་སྐུམ་མ་བྱེད་བཞིན་ཡོད། དེར་བཏེན་ནས་ཆོས་དང་རང་མོས་ཐོག་བཀག་སྟོལ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། «བྱ་ཐབས་» དེ་ལག་སྤྱར་བྱས་པ་ནས་བཟུང་། ཀྱ་གཞུང་གཞུང་ནས་བྱ་རྒྱུ་བརྒྱུད་བོད་ཀྱི་ནང་པའི་བསྐྱར་བཅོས་འབྲེལ་བ་འདད་རྒྱུ་པར་བཀག་སྟོལ་བྱེད་པ། ད་དུང་ནང་ཆོས་ཀྱི་གཟུངས་སྤྱུགས་དང་མ་ཉི་འཁོར་ལོ། དར་ལྗོག་སྤྱོད། མཆོན་རྟགས་སོགས་བྱ་རྒྱུའི་ཐོག་སྟེལ་བར་བཀག་སྟོལ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། ཀྱ་གཞུང་གཞུང་ནས་བྱ་བའི་ཞིབ་བཤེར་སྐབས་བདེ་ཡོང་ཆེད་བོད་རྒྱུད་ཐོག་ཐང་གཏོང་བྱེད་མཁན་གྱི་འཛིན་སྟོན་པ་ཆོའི་བྱ་ངོས་མེད་པ་བཅོས་འདུག

Section II: English Articles

Intellectual Debates on Succession Politics in PRC

The 20th Party Congress: A Quick Explainer

Dr. Tenzin Desal, Senior Fellow

This is a key meeting of the China's ruling party, Communist Party of China which is held every five years. The announcement of the date for the 20th Party Congress which is due to be held on 16 October, 2022 signals that much of the backdoor negotiation and behind the closed-door political manoeuvre has sedimented. And the announcement reflects the confidence of the party to hold the congress hoping for a smooth sail in during this political charged transition period.

The selection for 2,300 delegates of the 20th Party Congress has already begun in earnest since November last year. This is a period for ambitious party cadres to jockey to seek promotion and an opportunity to take part in the elite circle of the Party that has remained in power since it took wrangled power in 1949.

It all appeared to be an unhindered path for a third term rule for Xi Jinping, unprecedented since Mao. However, unexpected events at home and abroad complicated his ambitious plan. After the 20th Party Congress, if it all goes to Xi's plan, he will be in a much stronger position than his two immediate predecessors, Jian Zemin and Hu Jintao.

Since Mao's Cultural Revolution and his death, there is a tacit admission within the party on the negative impacts of consolidation of power on a single person and the perils of cult of personality. Hence, within the party that only leaders aged 67 or younger can be promoted to, or remain in top posts, while those 68 or older at the time of the next congress must retire. In China, this is commonly called *qi shang ba xia* (七上八下, or "seven up, eight down").

Rulebook and Rules with No Teeth

As with the case elsewhere in most part of the world, CCP doesn't need to abide by a legal framework such as constitution. Take for instance, scholar Ding Xiaodon argues in an article:

This article argues that the Chinese Communist Party has adopted a unique understanding of law. Unlike the liberal view and the unwritten constitution view, which generally consider law as positive norms that exist independently of politics, the party understands law as a reflection of the party's and the people's will and a form of the party's and the people's self-discipline. In the party's view, liberal rule of law theories are self-contradictory, illusive, and meaningless. This article argues that the party views the people as a political concept and itself as a political leading party, marking a fundamental difference from a competitive party in a parliamentary system. The legitimacy of the party's dominant role and the party-state regime, therefore, depends on whether the party can continue to provide political momentum to lead the people and represent them in the future.

In other words, CCP sees itself as the arbiter and guardian of the law instead as an organization

subordinate to it. This is not to say that the CCP does not have rules, it has that in the form of regulations, procedures, and guidelines. This under Xi Jinping, he has taken it upon himself to clarify and promulgate such rules. However, when it comes to the upper echelons in power structure, the CCP rulebook falls short.

In the Shadow of 20th Soviet Party Congress

Nikita Khrushchev made his hallmark speech that took the world by surprise. He gave a speech on “On the Cult of Personality and Its Consequences,” at the 20th Party Congress of the Soviet Union in 1956. This is a veiled attack on the cult of personality surrounding Stalin. He denounced Joseph Stalin in seven points, and pointed out Stalin’s flawed position and policy including his violation of the party norm of collective leadership by launching a purge since the 1930s, deportations of whole minority nationalities, and the exaggerations of Stalin’s role in the “Great Patriotic War,” and so on. This situation threw that CCP in a conundrum. On one hand, its top leadership felt relieved when its position was strengthened as the hierarchical system of the socialist bloc dismantled. At the same time, the de-Stalinization in Moscow threatened the union with Soviet’s satellite states.

This is not to state that CCP’s 20th Party Congress will follow the template of Soviet’s Party Congress of 1956. Instead, it is to show that this holds clue to certain domestic policies in China, particularly that of the implementation of strict Zero-Covid policy. It could be stated that this is the case every five years ahead of the Party Congress, but close China-watchers will at ease concur that it is more conspicuous this year.

Even within the life cycle of Marxist-Leninist system of governance, the shadow of the Soviet Party Congress would undoubtedly linger in the minds of Chinese leadership. In other words, the top leadership in the CCP has placed a high bet on this meeting and they would hold their collective breath during this consequential meeting.

Endurance of One-Party Rule in China: An Intellectual Explanation

One of the leading studies that underscores this phenomenon of enduring rule of the CCP in China is carried out by a political theorist, Andrew J. Nathan. In his article that was published in the Journal of Democracy under the title: China’s Changing of the Guard: Authoritarian Resilience. It has remained an enigma and run against the perceived wisdom after the fall of the Soviet Union.

When the paper was published, at the time it did not receive much attention. However, with every passing year the assumed success of the CCP in ruling China and its meteoric economic growth warranted an explanation that defies existing understanding on authoritarian regimes.

Regime theory generally holds that authoritarian systems are inherently fragile because of weak legitimacy, overreliance on coercion, over-centralization of decision making, and the predominance of personal power over institutional norms. This authoritarian system, however, has proven resilient.

1) the increasingly norm-bound nature of its succession politics; 2) the increase in meritocratic as opposed to factional considerations in the promotion of political elites; 3) the differentiation and functional specialization of institutions within the regime; and 4) the establishment of institutions for political participation and appeal that strengthen the CCP’s legitimacy among the public at large. While these developments do not guarantee that the regime will be able to solve all the challenges

that it faces, they do caution against too-hasty arguments that it cannot adapt and survive.

The question of institutionalization has received a renewed attention and it is noteworthy to study Joseph Fewsmith's conversation with Andrew Nathan's intellectual argument. Nevertheless, two contrasting speeches offers valuable insights into the question of institutionalization and rationale of two leaders of the PRC.

Deng Xiaoping was very conscious of the defects of the party's organization. In his justly famous 18 August 1980, speech to the Politburo, he criticized the 'over-concentration of power,' which inevitably led to the concentration of power in the hands of a few, or just one person—which, in turn, led to mistakes.³ The History Resolution adopted by the CCP in 1981 said that Mao Zedong had 'increasingly put himself above the Central Committee of the Party.' The Result was a 'steady weakening and even undermining of the principle of collective leadership and democratic centralism in the political life of the Party and the country.'

Contrasting this the striking Xi Jinping's "new southern tour speech" is his revisiting the topic of the Soviet Union's collapse. He said, "Why did the Soviet Union disintegrate? Why did the Soviet Communist Party collapse? An important reason was that their ideals and beliefs had been shaken. In the end, 'the ruler's flag over the city tower' changed overnight. It is a profound lesson for us! To dismiss the history of the Soviet Union and the Soviet Communist Party, to dismiss Lenin and Stalin, and to dismiss everything else is to engage in historic nihilism, and it confuses our thoughts and undermines the Party's organizations on all levels."

Finally, Gorbachev announced the disbandment of the Soviet Communist Party in a blithe statement. A big Party was gone just like that. Proportionally, the Soviet Communist Party had more members than we do, **but nobody was man enough to stand up and resist.**

Conclusion

The recently concluded 20th Party Congress of the CCP is significant in numerous ways. Implications of this Party Congress to China, the world and particularly to Tibet must be studied. There are enough literature and information available in open source to cautiously speculate the direction China would take in the next five years.

However, what is relevant here is the question of the institution that has helped CCP to endure its governance over China. It is clear that Xi Jinping has already trampled over norms that were placed to avoid disruptive succession. Although Xi Jinping is in a position of great power by hand-picking loyalists in the Standing Committee, it has also put himself in a very vulnerable position. It is also observed that this move by Xi during the Party Congress will put an extra strain on the institution.

The work report delivered by Xi holds clue to policy direction he would take. Here I will leave with excerpts from his work report that on cursory reading offers some insights.

We will remain committed to the principle that religions in China must be Chinese in orientation and provide active guidance to religions so that they can adapt to socialist society.

We must strengthen the great unity of the Chinese people of all ethnic groups and the great unity of all the sons and daughters of the Chinese nation at home and abroad. By doing so, we will create a

China's Apprehension over Tibet ahead of the 20th Party Congress

Dr. Tenzin Lhadon, Research Fellow

The much speculated 20th Party Congress of the Communist Party of China was concluded with the new members of the Politburo Standing Committee who will rule China alongside Xi Jinping for the next five years. Despite Hu Jintao, former general secretary, who was forcefully taken away from his seat sitting next to Xi Jinping which caught everyone's attention, the well-choreographed meeting went smoothly.

Since the removal of the constitutional term limit on the presidency in March 2018, Xi Jinping was believed to continue to head CCP. Xi not only defy the norms for the selection of China's paramount leader set in place by Deng Xiaoping since 1982, but he also chose to define his era under a single authoritarian leader. Xi entering his third term as the President of China and appointing individuals loyal to him within the Standing Committee and its ruling circle was to ensure the endurance of his rule. The parameters that define the strength of his rule and survival of legitimacy in China include Tibet and the political stability of the region. Although Xi's repressive policies have produced a semblance of "stability" in Tibet, as a recent article in the Economist so aptly frames it, why is China so worried about Tibet?¹

The Zero-Covid policy and the adversity that people faced were all filmed and reported abroad. The desperate cry for help in social media (weibo), a widely circulated graphic video of a person jumping from a building in Lhasa during lockdown, reports of five Tibetans committing suicide in just a span of three days, number of videos showcasing the dire condition under which people were kept and increasing number of videos with people pouring their frustration over the handling of the pandemic was summed up by a banner in Beijing that protested against the slave like treatment reminding them of the Cultural revolution. The banner unfurled on a flyover in Beijing was the latest in many rare protest against Xi's 'Zero-covid' policy right before the Communist Party Congress. The covid outbreak in Lhasa on August 8 and the series of shocking events that followed has caught the attention of international community. These incidents that took place at a time of extreme political sensitivity with 20th Party Congress around the corner not only tells the ruthlessness and cruelty under which Xi rules but also explained the extreme measures he undertook. Although the municipal government of Lhasa City on September 17 admitted to the mishandling the Covid outbreak in Tibet, however, the Chinese leader assured that there is no change in the Zero-Covid policy.² Xi Jinping has become too adamant over Zero-Covid policy that Xi declared it as a personal priority and a personal agenda to succeed.³ The consequences of such priority and personalized policy is what

1 The Economist (2021), Why has China's president, Xi Jinping, visited Tibet? The Economist, access on 10/11/2022 at 3:09 pm, URL: <https://www.economist.com/the-economist-explains/2021/07/23/why-has-chinas-president-xi-jinping-visited-tibet>

2 International Campaign for Tibet (2022), Lhasa authorities admit mishandling COVID outbreak, silence Tibetan outrage, access on 10/31/2022 at 4:26 pm, URL: <https://savetibet.org/lhasa-authorities-admit-mishandling-covid-outbreak/>

3 Wang, Vivian (2022), 'At the Breaking Point': Tibetans, Under Lockdown, Make Rare Cries for Help, The New York

Vivian Wang of the New York Times notes the call for ever-harsher quarantine and censorship rules.

Whether Xi Jinping's rule resemble Mao Zedong or not is question that might need further reading, however, Xi's approach and mechanism in some part echoed Mao's strategic importance placed on Tibet. Tibet and its people continue to exist within the contours of the colonialist Mao-inspired policies of Xi Jinping and which is reflected in how he has invested in Mao's understanding of the importance of securitization of the region. Mao maintained that Tibet was the backdoor for China's expansion and dominance in Asia and following that perspective, Xi has built a chain of border defense villages on the Himalayan frontiers', which serve as border watch-posts for monitoring cross-border migration.¹ Under the policy of developing "well-off villages in border areas", several border villages, under construction, are located right across Ladakh and Arunachal Pradesh which is claimed as part of Chinese territory. Xi Jinping's first visit to the Tibet Autonomous Region (TAR) as the general secretary of the CPC not only raised the importance of the region but the 'focus of the visit was to examine the development of connectivity to border areas.'² It is indeed evident, therefore, that Xi's rule in Tibet stresses high-quality development and lasting stability.

Despite China being a one-party state, with a handful of individuals monopolizing power at the helm, however, the members of the Party and its leaders do not always share the same ideology, political association, or policy preferences. Notwithstanding, these internal factions, within the overall bureaucratic structure, do not seem to pose much of a problem to Xi since he has already placed many loyalists in important positions within the government. Yet, the Party continues to find it difficult to trust Tibetans with higher positions and therefore they are institutionally marginalized throughout China's administrative structure. For instance, under the current 19th CPC leadership, two Tibetans, Lobsang Gyaltsen (Chinese: Luosang Jiangcun) and Che Dalha (Qizhala), are full members of the Central Committee, with two others, Yan Jinhai and Norbu Thondup, serving as alternate members. It is most likely that Yan Jinhai and Norbu Thondup will be promoted to full membership in the 20th Central Committee.³ According to International Campaign for Tibet, 38 delegates (see appendix) listed as Tibetans are expected to participate in the 20th Party Congress out of 2,296 delegates. Statistically, Tibetans represent a mere 1.65 percent of the total strength of the Congress. However, the Tibetan region makes up more than a quarter of the People's Republic of China, which highlights the severe underrepresentation of Tibetans within China's decision-making circles. In other words, there exists an inherent contradiction, seen not only during Xi Jinping's reign but throughout China's modern political history, which is how Tibet has been a highly sensitive issue for the Party, but it refuses to open any channels for dialogue with the Tibetan Government in exile nor allow any semblance of representation of Tibetans within the uppermost bureaucratic structure of China. The securitization of Tibet and the subsequent influx of finance into developing

Times, access on 10/31/2022 at 4:31 pm, URL: <https://www.nytimes.com/2022/09/16/world/asia/tibet-covid-lock-down.html>

- 1 Dorji, Tsewang (2022), Border villages in Tibet: why India should be wary of China's new 'eyes and ears' in himalaya, Tibet Policy Institute, access on 10/11/2022 at 10:10 am, URL: <https://tibetpolicy.net/border-villages-in-tibet-why-india-should-be-wary-of-chinas-new-eyes-and-ears-in-himalaya/>
- 2 Krishnan, Ananth (2021), Xi Jinping visits Tibet border region, first by Chinese leader in years, The Hindu, access on 10/11/2022 at 3:04 pm, URL: <https://www.thehindu.com/news/international/xi-jinping-visits-tibet-border-region-first-by-chinese-leader-in-years/article35481755.ece>
- 3 International Campaign for Tibet (2022), 38 Tibetan delegates at China's 20th Party Congress, International Campaign for Tibet, access on 10/11/2022 at 4:00 pm, URL: <https://savetibet.org/38-tibetan-delegates-at-chinas-20th-party-congress/>

Tibet was part of the ubiquitous claim that Tibetans are happy, well-represented, and taken care of by the government. The contradiction between the portrayal of an “inclusive” China and the reality of an insecure China is reflected at the institutional and national levels.

Likewise, Xi Jinping has focused on fostering a greater sense of hyper-nationalism in China, placing the Chinese Communist Party at the center of this rejuvenated Chinese Nation. His poverty alleviation and anti-corruption campaigns along with his hard stance against the US-led world order, Hong Kong and Taiwan need to be comprehended within his objective of realizing the ideas behind slogans such as “China Rise” or the “rejuvenation of China”.

China has come under much scrutiny in the past three years, from the outbreak of the covid pandemic to its mass internment of Uygurs, the handling of the Hong Kong protests, and the management of the Tibet issue. The upcoming 20th National Party Congress will feature the Party-appointed representatives from these regions, as they singularly praise Xi Jinping’s handling of the pandemic and his role in maintaining “stability” in China. However, it would be foolhardy to ignore the real-time internal insecurity that Xi’s governance faces, as Tibetans, Uygurs, Hong-Kongers, and Chinese continue to question the government’s heavy-handedness and outright repression. Therefore, it is pertinent to observe how the Party continues to handle these challenges and criticism of its rule, without the safety valve of new leadership that has been in place since Deng Xiaoping’s era. The reality is that with Xi at the helm for the foreseeable future, the Party’s policies will continue to foster disillusion and resentment among those living under its rule and there will be no one else left to blame except its President.

Appendix: Thirty-eight Tibetan delegates expected to participate in the upcoming 20th Party Congress ¹

Tibet Autonomous Region

1. Tenzin Dhundup (Chinese: Danzang Dunzhu)
2. Pema Thinley (Bama Chillin)
3. Nikyi (Ni Ji, female)
4. Nyima Lhazom (Nima Lazong, ethnic identification not given, female)
5. Penpa Dolma (Bianba Zhuoma, female)
6. Shilok Dolma (Xiluo Zhuoma, female)
7. Choetso (Qu Cuo, female)
8. Tsering Lhamo (Ciren Lamu, female)
9. Tsering Thondup (Ciren Dunzhu)
10. Yan Jinhai
11. Dolkar (Zhuoga, female)
12. Tsering Wangmo (Ciren Wangmu, female)
13. Lobsang Gyaltzen (Luosang Jiangcun)
14. Sonam Nyima (Silang Nima)
15. Phurbu Thondup (Pubu Dunzhu)
16. Kalsang Choedon (Gasong Quzhen, female)
17. Yasha (female, Lhoba)

¹ The list is compiled by the International Campaign for Tibet

18. Sonam Dekyi (female, Monpa) Qinghai
19. Tsering Thar (Cairang Tai)
20. Choeyang Kyi (Qieyang Shi, female)
21. Ba Tselo (Ba Cailuo)
22. Pekho (Banguo) Sichuan
23. Chen Wanghui (female)
24. Chime Dorji (Qimei Dorje)
25. Luo Zhenhua Yunnan
26. Norbu Yangzom (Nongbu Yangzong, female)
27. Dhondup Pheldup (Dunzhu Peichu) Gansu
28. Yang Wu
29. Lumo Tsering (Lumao Cairang, female) Central and state organs
30. Tselo (Ciluo)
31. Li Ying (female) PLA and PAP delegates
32. Dakpa (Zhaba)
33. Jamyang Ngodup (Jiayang Ouzhu)
34. Dawa Dolkar (Dawa Zhuoga, female)
35. Namgyal (Langjie) Fujian Province
36. Cui Yuying (female) Central financial system
37. Loten (Luo Dan)
38. Dechen (Deqing, female)

China Escalates DNA Collection Drive across Tibet

Dr. Tenzin Tsultrim, Research Fellow

The recent report by Human Rights Watch (HRW) on September 5, 2022, that China has started escalating DNA collection drive from Tibetan people as young as 5-year-old across Tibet is disturbing and seriously violates the human rights of the Tibetan people. According to the findings by Citizen Lab, it is estimated that between June 2016 and July 2022, police may have collected roughly 919,282 and 1,206,962 DNA samples, representing between one quarter (25.1%) and one-third (32.9%) of Tibet's total population (3.66 million).

As early as 2013, under the guise of a mass health program, China started collecting DNA samples from the Tibetan people. The recent escalation of the DNA collection drive in Tibet will further strengthen the surveillance apparatuses unleashed by China. With the mass collection of DNA, there is a danger of the emergence of cold cases¹ leading to mass arrests across Tibet. For instance, HRW reported that the collection of DNA from around 524,500 people in 2019 led to the arrest of around 26 “fugitive people” in Chamdo. Not only this but to implicate the “focus personnel²” or those Tibetans who were blacklisted in the police records for their political activities, there is a possibility of misuse or planting “focus personnel’s DNA samples at the crime scenes.

Xiao Qiang, adjunct professor at the University of California at Berkeley’s School of Information was quoted in the Wall Street Journal saying, “Marrying DNA profiles with real-time surveillance tools, such as monitoring online activity and cameras hooked to facial-recognition software, **would help China’s ruling Communist Party develop an all-encompassing “digital totalitarian state.”**

A 2019 data leak revealed that China is tracking almost 2.6 million people in East Turkestan (Chinese: Xinjiang). Now with the mass collection of the DNA across Tibet, the Tibetan people’s movements could be effectively tracked by tracking devices installed across Tibet. The installation of around 6,660 5G base stations across Tibet will further improve 5G applications and technologies in surveillance tools. Because a 5G network can carry massive amounts of data and will enable streaming of Ultra High Definition (UHD) video in real-time.

¹ A cold case is a crime, or a suspected crime, that has not yet been fully resolved and is not the subject of a current criminal investigation, but for which new information could emerge from new witness testimony, re-examined archives, new or retained material evidence, or fresh activities of a suspect. New technological methods developed after the crime was committed can be used on the surviving evidence to analyse causes, often with conclusive results.

²

HRW, **A Glossary of Repression**, A 2012 list of these “focus personnel” or “special categories of people” in Tibet included, (1) those released from detention; (2) those returning from abroad (huiliu ren yuan), such as Tibetans who have been unofficially to India; (3) “mobile” monks and nuns, meaning those who are not officially affiliated to and residing in a monastery; (4) people who were monks or nuns in the past but have been expelled from a monastery; (5) people suspected of involvement in the protests of March 2008; and (6) “other individuals who require special attention.”

China's Zero-COVID Policy and Rise of Tibetan Citizen Journalist

Tenzin Dalha, Research Fellow

The implementation of the Zero-COVID policy in Tibet was so bad that the authorities had to apologize. Citizen journalists told the truth to the world.

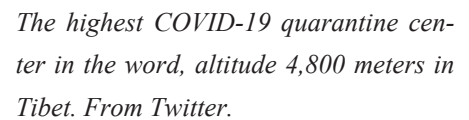
Members of Free Tibet placed a [banner on Westminster Bridge in London to express solidarity with Beijing's lone protester](#). From [Twitter](#).

During the initial reports on the spread of COVID-19, which emerged in China in 2019, the nation's government attempted to place a blanket cover on the flow of the relevant information, which delayed the international response. Chinese health officials declared the outbreak as "preventable and under control." As a consequence, we have lost 6.55 million lives from 2019 to 2021 worldwide.

The outbreak in Wuhan undermined the social contract that underpins the Chinese Communist Party's legitimacy. It carried out extensive restrictions in the form of lockdown and home quarantines, and established chaotic mass testing centers in public spaces, conducting mandatory COVID-19 tests on people once a day and within a couple of days from each other. Chinese netizens boldly expressed concerns over the lack of accountability and severe internet restrictions, and appealed to all overseas netizens for help to create public pressure on Beijing. Netizens showed their discontent publicly, with major protests in Chinese cities including Shanghai and Chengdu expressing genuine

The underlying rationale for Xi's stubborn adherence to his "Zero-COVID" policy is that he was afraid the spread of COVID-19 may become a challenge to his attempt to consolidate his power beyond the established two-term tenure for the post of Party's General Secretary and to be elected for a third term.

The outbreak and subsequent restriction came on the eve of the 20th National Congress of the CCP. “Zero-COVID” refers to the Chinese government’s approach of imposing harsh blanket lockdowns in entire villages and even large cities when infections are found. This approach has come at great economic cost to China. The economic activity in regions under lockdown has come to a standstill. China’s policy has kept deaths and infection numbers low but it has led to a wave of indiscriminate human right violations.

are seen to be responsive, in control, and winning against this fight is paramount. In reality, these positive messages are often mixed with others that are neutral, hateful, and negative.

The Shoton, or Yogurt Festival was scheduled this year in Lhasa from mid-August, and should have featured the unveiling of a large, embroidered thanangka portrait of the Buddha on a hillside outside Lhasa's Drepung monastery. Tibetan devotees were excited to see the precious thanangka

and celebrate the festival. However the tourists and locals got unpleasant news when Chinese authorities abruptly announced a lockdown of the entire city over an outbreak of the highly infectious BA.5 Omicron virus sub-variant. It has affected tens of thousands tourists and residents. This is an example of China's clumsily executed Zero-COVID policy, which has taken a heavy toll on the population.

The influx of Chinese tourists to Tibet had sparked the flame of COVID outbreaks there. All the individuals infected are reported to have been travelers, including on the train route between Shigatse and Lhasa, as well as between Lhasa and Nyingtri. Han Chinese are not especially immune from contagion, all precautions notwithstanding.

Although China's control over the internet and its surveillance network is formidable, the outbreak of the COVID-19 saw an emergence of content, narratives, and expressions of online criticism against the government at a level that had not been seen for decades. Tibetan citizen journalists forthrightly shared their genuine grievances and pleas to end the hard COVID measures. While Lhasa continues to stay at home under strict lockdown in Tibet, videos are appearing showing their desperation and frustration that have gone viral.

Tibet Autonomous Region battling the record COVID wave surge and Beijing's harsh countermeasures to tackle it have imposed immense hardships on the lifestyle and livelihoods of Tibetans, making the curbs unpopular. Public sentiment has triggered a wave of anger and confusion online among residents of Tibet. Social media are flooded with unprecedented criticism against the authorities mishandling the epidemic situation in Lhasa. Angry criticisms posted on these platforms is censored by the internet police, including complaints about feeding unhygienic and rotten food and woeful conditions in quarantine camps. Imposing a severe crackdown on Tibetans for "spreading COVID rumors" and their grievances online has led to the arrest of a few Tibetans. This has created or reignited outrage over the Communist Party's lack of transparency and accountability.

What makes these arrests notable and disturbing is that they were preceded by emphatic official announcements by China's top leadership that the Party would tighten its ideological control, which were followed by a strong endorsement from Chinese authorities on the validity of prosecuting individuals for online "rumor-mongering" and "spreading misinformation." Yet the censoring of information as well as the suppression of voices critical of the government's policies continues to this day.

During the lockdown in Lhasa, the police invited the starving residents to come out of their homes and pick up a few vegetables left in the center of the streets. From Twitter.

The Central Tibetan Administration (CTA) called on “Beijing to adequately acknowledge the public criticisms made by Tibetans, who have genuinely expressed their frustration at the lack of sufficient facilities, and protect them from reprisals for expressing their honest opinions about the government’s mismanagement.”

Netizens in an outburst of open despair have gone viral on Weibo and DouYin. A Tibetan woman is seen there making an open appeal to local authorities, “complaining about shortages of food supply, lack of proper medical care, and impoverished quarantine centers.”

The outcry of another Tibetan woman in social media constructively criticized the substandard management of COVID in Lhasa’s quarantine center. She presented a general overview of the reality. Her outcry speaks volume about old people being treated like criminals instead of patients. If the authorities are incapable of “proper management” and exhibit a “lack of coordination,” she pleaded, then they should allow those who test positive to isolate themselves in their homes. “Even if they die, they can at least die in their homes more peacefully.”

After a string of complaints went viral online, on September 17, 2022, in a rare show of regret, during a media briefing Dradul, executive Deputy Mayor of Lhasa, publicly apologized for not tackling the COVID situation well in regards to prevention and control. Acknowledging the government’s failure, and that they had not been given sufficient supplies, vindicated the public outcry about serious mismanagement and the gravity of the COVID situation.

Tenzin Choezin, the youngest member of the Tibetan Parliament in Exile, showed her genuine concerns and said: “In stark contrast to the Chinese government’s narrative of winning its war against the pandemic through the ‘Zero-COVID Policy,’ the reality on the ground tells a very different story, one that indicates a massive failure of the Chinese Communist Party. The mismanagement and deliberate mistreatment of the Tibetan people inside Tibet is apparent through the many personal accounts shared on social media platforms like Weibo and DouYin by persons who risk persecution by expressing their grief and frustration against the multiform oppression and inhumane treatments under the garb of ‘Zero-COVID Policy.’ As an elected representative, I stand with the Central Tibetan Administration’s move to express solidarity toward the Tibetan people currently affected by the policy, and ask to extend medical assistance and supplies to our people inside Tibet that are severely affected by the pandemic and the failed policies.”

Faced with the extreme hardships endured under China’s Zero-COVID policy management, despite the fact that the authorities issued a public apology, some Tibetans were arrested. In a span of two days, five people took their lives by jumping to their deaths in various parts of Lhasa and its suburbs according to sources of International Campaign for Tibet.

Today, in the age of social media with a global network of online supporters at disposal, protests are no longer “local.” This fast and unpredictable reach of activists certainly has Beijing worried. Consequently, China has been cracking down hard on internet users who demonstrate sympathy and support for the Tibetan cause, blocking avenues for the spread of all relevant information. The sharing of crucial information through these communication channels allowed people to get a clearer view of reality in Tibet. The connectivity that internet and social media has throughout the globalised world has assisted Tibetans in Tibet to break the psychological barrier of fear by helping many to connect and share information.

From media posts about the government's mismanagement of the pandemic to the lack of spaces for freedom of expression, along with the state-led suppression of the same, Tibetan citizen journalists have come forward to vent their desires and frustrations. The Chinese Government is using the guise of COVID protocol to further repress the Tibetans and curtail their fundamental freedom. Beijing prioritizes censorship and social control over the wellbeing of Tibetans. This demonstrates their failed policy and deliberate attempt to wipe out resistance before, during, and immediately after the 20th Congress.

Ecological Relocation Plan in Extremely High-Altitude Areas of the Tibet Autonomous Region (2018-2025)

Dechen Palmo, Research Fellow

Introduction

Resettlement is not something new in contemporary Chinese history. From the 1950s to the 1970s, resettlement was primarily done for ideological, geopolitical, and military reasons. Since the 1980s, resettlement is mostly resulting from the infrastructure construction project leading to many controversies such as the Three Gorges Dam project. However, since 2000, resettlement has been associated with new policy objectives of rural poverty reduction and restoring the environment mostly in so-called western China.

In 2000, the People's Republic of China (PRC) State Council launched 'the Western Development Strategy' (xibu da kaifa), China's first comprehensive regional development plan to boost the economies of western provinces through infrastructure development, increase foreign investment, promotion of education and ecological protection.¹

Over the years China has been badly affected by floods, sand storms, and water shortages therefore Chinese leaders hope that the western drive can play a vital role in restoring China's ecological balance as well, especially in controlling soil erosion and desertification.²

The Western Development Strategy adopted the Ecological Resettlement (shengtai yimin in Chinese) in so-called western China (Tibet, Inner Mongolia, and Xinjiang). It has been introduced as a tool to lift rural people out of poverty while reducing the environmental pressure of human activities brought on important ecological functional areas.

According to the data from the State Council West Development Office, to reduce poverty, seven million rural people were scheduled to relocate by way of ecological resettlement projects, while seven hundred thousand were relocated in the context of ecological resettlement during 2000–2005.³

The Ecological Resettlement Project in Tibet was introduced in 2004 at the Sanjiangyuan (Three Rivers Source) of eastern Tibet and is managed by the Sanjiangyuan office belonging to the Development and Reform Committee of the Qinghai Province. This region is the source of the Yangtze River, Yellow River, and Mekong River, and its unique alpine landscape provides critical habitat for a large number of endangered and indigenous flora and fauna.

¹ Chun ji Zheng, FengDeng, ChengyouLi, and ZhimingYang, "The impact of China's western development strategy on energy conservation and emission reduction", *Environmental Impact Assessment Review*, Volume 94, May 2022, <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0195925522000099>

² Hongyi Harry Lai, "China's Western Development Program: Its Rationale, Implementation, and Prospects", *Modern China*, Vol. 28, No. 4 (Oct. 2002), pp. 432-466 (35 pages) <https://www.jstor.org/stable/3181371>

³ Du, Fachun. "Ecological resettlement of Tibetan herders in the Sanjiangyuan: a case study in Madoi County of Qinghai." *Nomadic Peoples*, Vol. 16, No. 1, Special Issue: Ecological Narratives on Grasslands in China: A People-Centred View (2012), pp. 116-133 (18 pages)

However, due to both natural and man-made factors, the region is facing a serious degradation of grassland. Therefore, the Chinese government assumed that grassland degradation can be effectively prevented by controlling the number of livestock and encouraging ecological resettlement.

Although, the Chinese government asserts that all relocation is entirely voluntary and is for the well-being of the people and the environment. However, it is important to understand whether the goals are achieved or not and how ecological resettlement is implemented in the other parts of Tibet, and what are the consequences.

Ecological Relocation of Very high-altitude areas of Tibet - Nagchu

Nagchu is located in northern Tibet. It is a prefecture-level city under the so-called Tibet Autonomous Region. It is about 1156 kilometers long from east to west and 760 kilometers wide from north to south. As of 2019, the city's total population of 542,105. The city has a total of 11 counties (districts,) namely གསེར་རྒྱུ་རྫོང་། (Seni District), ཨ་མདོ་རྫོང་། Amdo County, གཉན་རོང་རྫོང་། Nyainrong County, འབྲི་རུ་རྫོང་། Biru County, ལྷ་རི་རྫོང་། Lhari County, སོག་རྫོང་། Sog County, སྤ་ཆེན་རྫོང་། Baqen County, ཤན་ཅ་རྫོང་། Xainza County, དཔ་ལ་མགོན་རྫོང་། Baingoin County, ཉི་མ་རྫོང་། Nyima County, and མཆོ་གཉིས་རྫོང་། Shuanghu County.

The picture shows the Sinburi resettlement site in Gonggar County, Shannan City, on the north bank of the middle reaches of the Yarlung Zangbo River. Photo by Xinhua News Agency reporter Jue Guo

Over the past many years, the Chinese government has implemented two broad policies Comfortable housing and Environmental Migration that are used to pressure Tibetans herders to move out of their traditional habitat into a new resettlement camp.

Since 2018 the International Campaign for Tibet (ICT) has documented and reported on a “very high-altitude ecological relocation plan”.¹ According to ICT, The relocation of Tibetans from Chang tang National Nature Reserve was first launched in 2018 by the Tibet Autonomous Region Communist Party Committee. It was designed to relocate individuals living in very high-altitude regions throughout Tibet, defined as 4,800 meters high or above.²

The Chinese government plan to spend 8 years (2018-2025) relocating 130,000 people from 20 counties, 97 townships, and 450 villages from 3 prefectures of Nagchu (Ch:Naqu), Ngari (Ch:Ali), and Shigatse (Ch: Xigaze).³

The Nagchu city was assigned to relocate 20,877 households with 85,350 people from 7 counties, 45 townships, and 274 administrative villages.⁴ More than 100,000 of the 130,000 Tibetans will be resettled in Sebburi. Senburi is located in along the Yarlung Tsangpo River in Lhoka.

This very high-altitude ecological relocation project will eventually remove the Tibetan nomads, herdsman, and farmers from 350,000 square kilometers of land in the name of environmental protection. Of this 350,000 square kilometers of land, 280,000 square kilometers of which are protected areas.

The Xinhua news report on 7th March 2020, quoted Tashi Dorji, Director of the Natural Reserve Management Division of the TAR Forestry and Grassland Bureau, as saying that “the purpose of such a large-scale cross-regional relocation is to allow people in extremely high-altitude areas to enjoy a better life and health protection and public services while reducing human activities, return nature to wild animals and protect the environment of the plateau.” He further reiterates that grassland degradation is increasing at a rate of 3% -5% per year due to global warming, increasing population and the contradiction between livestock and wild animals competing for grassland resources.⁵

The actual plan for the Ecological Resettlement of high-altitude areas of the Tibet Autonomous Region was to relocate Tibetans within three years however the plan has been changed and extended the period until 2025.

Lhasa City, Nagqu City, and Lhoka city are assigned to make overall arrangements for the pre-relocation, relocation, and follow-up security work to ensure the safe, smooth and orderly implementation of the relocation and resettlement work.

Over the last few months, the Chinese media such as Xinhua news, Tibet.cn, China Daily, and

1 International Campaign for Tibet, “Mass migration program highlights contested nomads’ resettlement policies in Tibet”, June21, 2018, <https://savetibet.org/mass-migration-program-highlights-contested-nomads-resettlement-policies-in-tibet/>

2 International Campaign for Tibet, “Mass relocations continue: 17,000 Tibetans to leave homes by August”, July 5, 2022. <https://savetibet.org/mass-relocations-continue-17000-tibetans-to-leave-homes-by-august/>

3 西藏启动1万余人生态搬迁项目(Tibet launches ecological relocation project for more than 10,000 people), Xinhua net, 27 June 2022, http://www.news.cn/local/2022-06/27/c_1128780052.htm

4 Xie Wei, 西藏那曲市高海拔生态搬迁工作有序推进 (The high-altitude ecological relocation in Nagqu City, Tibet is progressing in an orderly manner), Tibet.cn, 28 august 2019.http://www.tibet.cn/cn/news/zx/201910/t20191028_6699681.html

5 西藏极高海拔生态搬迁破解人与自然共生难题 (High-altitude ecological relocation in Tibet solves the problem of symbiosis between man and nature), Xinhua News Agency, 18 March 2022, http://www.tibet.cn/cn/news/zx/202003/t20200318_6755197.html

many others published widely on the Ecological resettlement of Very high-altitude areas of the Tibet Autonomous Region. Although there are many aspects of this relocation program, the Chinese media have reported only the government propaganda endorsing the idea of ecological relocation for a better life and ecological conservation.

The first phase of the relocation (2018-2019)

The official implementation of the first high-altitude ecological relocation started on 18th June 2018 to December 2019. The first phase of the relocation involves three counties of Nagchu city (Nyima county, Amdo county, and Tsonyi County), 16 townships, 71 administrative villages, and 7128 households with 29,938 people.¹ The first relocation village was located in Gachong village, Gurum Township, Toelung Dechen district, Lhasa prefectural city, and Senburi Village, Gonggar County, Shannan City.

This table contains the number details of the place, the number of households, and the people relocated during the first phase of the relocation.

Batches	Counties	Townships	No of Household	No of People
Batch I	Tsonyi County	Yaqu Township, Gacuo Township, Cuoze Township, Qiangma Township	957	4058
	Amdo County	Sewu Township		
Batch II	Nima County	Jiwa Township, Ejiu Township, Doma Township, Xiede Township, Baling Township	3,423	14,637
	Tsonyi County	Cuoluo Township		
Batch III	Amdo County	Bangai Township, Zha	2,748	11,243
	Nyima County	Qu Township, Gangni Township, Qiangma Township, Asuo Township, Zhongcang Township		
Total			7128	29938

The second phase of the relocation (2022) - The second phase of the high-altitude ecological

¹ Xie Wei, 西藏那曲市高海拔生态搬迁工作有序推进 (The high-altitude ecological relocation in Nagqu City, Tibet is progressing in an orderly manner), Tibet.cn, 28 August 2019.http://www.tibet.cn/cn/news/zx/201910/t20191028_6699681.html

relocation is from 25th June to 11th August 2022. The second phase of the relocation involves three counties of Nagchu city (Nyima county, Amdo county, and Tsonyi County), 12 townships, 58 administrative villages, and 6306 households with 26,304 people. This time, 6,306 households with 13,569 people along with 3986 staff will be relocated.¹

This table contains the details of the place, the number of households, and the people relocated during the second phase of the relocation.

Counties	No. of Households	Total Population
Nyima County	1368	4105
Tsonyi County	2396	4442
Amdo County	2542	5022
Staff	-	3986
Total Population	-	17555

According to Xinhua News Agency, “A total of 17,555 people will be relocated from Shuanghu County, Amdo County, and Nima County in Nagqu City, whose average altitude exceeds 4,500 meters, to 3,600 meters above sea level. Senburi Village, Gonggar County, Shannan City, including 13,569 people and 3,986 staff members, will be implemented in batches from June 25 to August 11”²

The Three Counties of Nagchu Prefecture

Tsonyi/ Shuanghu County (མཚོ་གཉིས་ལྗོངས་) Tsonyi translates to “two lakes”. The vast majority of its population practices nomadic pastoralism (mostly goats and sheep). With an average altitude of over 5,000 meters, Tsonyi County covers a total area of 120,000 square km. The county comprises seven town-level divisions. Of all seven townships of Tsonyi, four townships of the county completed relocation in early August, and three have already been relocated in 2019. More than half of Shuanghu County is in the Qiangtang National Nature Reserve.

Nyima county- Nyima County (ཉི་མ་ལྗོངས་) is the westernmost county-level division under the administration of the prefecture-level city of Nagchu, Tibet Autonomous Region. The northern part of the county is within the Changtang area. With an area of 72,499 km² (27,992 sq mi) and a population of 29,000 (2012) It has jurisdiction over 1 town, 13 townships, and 77 administrative villages.

Amdo county- Amdo County (ཨ་མདོ་ལྗོངས་) is a county within Nagchu. The administrative area is 100,000 square kilometers. The county comprises thirteen town-level divisions. In 2019, the registered population of the County was 43,367. Amdo is an important transportation hub in northern Tibet, where the Qinghai-Tibet Highway and the Anshi Highway meet.

¹ 山南森布日安置点二期搬迁启动 (The relocation of the second phase of the Senburi resettlement site in Shannan started This time, 6306 households with 13569 people were relocated), June 26, 2022 http://www.xizang.gov.cn/xwzx_406/dsdt/202206/t20220626_304899.html

² Zhang Jingpin, Gesang Langjie , 【林草局】西藏启动1万余人生态搬迁项目 ([Forestry and Grass Bureau] Tibet launches ecological relocation project for more than 10,000 people) . June 28, 2022. <http://xz.people.com.cn/n2/2022/0628/c138901-40014135.html>

Objectives of Ecological resettlement claimed by the Chinese government

As per the Chinese government, the resettlement of Tibetan nomads from very high-altitude areas is necessary and urgent for both the environment and human well-being.

Conservation and protection of the Environment- China seeks to convey the impression that its policies are aimed at environmental conservation, climate change adaptation, and mitigation despite there being little scientific evidence that the relocation will have any positive impact on the environment.

To improve the living standard of the local Tibetans

The Chinese state propaganda says that the reason for the relocation is to get the people away from “harsh climate, relatively backward production, living conditions, and degraded grassland”. According to Zhang Jianhua, who is the head of Tsonyi County said that “the county will strictly follow the regional government’s ecological protection policies to safeguard the pristine land. He further reiterate that the relocation policy is not coercive, it’s optional”

Critics, however, said that this relocation is carried out in order to achieve the central government’s plans to dilute identity and surveil and control Tibetans. International Campaign for Tibet states that “Given the climate of fear and repression in Tibet and the lack of any means for redress through an independent judiciary, such measures represent a drastic violation of the rights of Tibetans who are now vulnerable to poverty and marginalization. What happens in Nagchu County is nothing less than forced migration, with the lives of thousands of Tibetans upended. The international community should urge the Chinese government to stop these programs that serve to control the Tibetan people.”¹

Claude Arpi, an author raises the question of the security aspect of this new relocation site Senburi village.² This village is strategically located 10 kilometers away from the Gongkar airport, a military and civilian dual-use airport. After the Doklam standoff between China and India in 2017, there are reports of a sharp increase in air activities as well as infrastructure development in the region.

The forced ecological relocation of the Tibetan nomads from Nagchu could be due to the Chinese government’s grandiose plan to build five national parks in Tibet Autonomous Region which will be collectively named the earth’s third pole. According to Yao Tandong, honorary director of the Qinghai-Tibet Plateau Institute of the Chinese Academy of Sciences, “The five locations encompass areas around Qomolangma, Bome and Medog counties, the Zanda Earth Forest in western Tibet, the Changtang Plateau and Serling Tso, which is Tibet’s largest lake”.³

The so-called Tibet Autonomous Region already has 11 national nature reserves, four national scenic spots, three national geological parks, nine national forest parks, and 22 national wetland

¹ International Campaign for Tibet, “Mass relocations continue: 17,000 Tibetans to leave homes by August”, July 5, 2022. <https://savetibet.org/mass-relocations-continue-17000-tibetans-to-leave-homes-by-august/>

² Forced Relocation: for what?, Monday, July 4, 2022,

<https://claudearpi.blogspot.com/2022/07/forced-relocation-for-what.html>

³ Zhang Zhihao, Cui Jia, National Parks In Tibet To Benefit Nature, Tourism, China Daily 12 march 2019, <http://www.chinadaily.com.cn/a/201903/12/WS5c86e941a3106c65c34ee021.html>

parks. Protected natural areas make up almost 40 percent of the region's land area.

Changtang (Qiangtang) National Nature Reserve is the biggest and highest nature reserve under the Chinese government's control. It was established in 1993 as a regional nature reserve and was upgraded to a national nature reserve in the year 2000. The Changtang National Nature Reserve covers seven counties of the Nagchu and Ngari with an area of 298,000 square km. The three relocated counties of Nagchu (Amdo, Nyima, and Tsonyi) come within the Changtang National Nature Reserve.¹ As the new national park system expands, there is more and more gobbling up of rangeland from Tibetan nomads, forcing relocations in the name to free up more space for wild animals and plants in these protected areas.

The exact figures for Tibetans who are being relocated remain unknown. Under these relocation policies, more and more settled Tibetan lives are being uprooted and enforced their assimilation into the Chinese cultural and economic world. The forceful relocation of Tibetan nomads might also create severe problems for the Chinese government. Tibetan nomads who appear to be backward are self-sufficient, due to their ownership of land and livestock. To meet the policy goal, the mass relocation will lead to the loss of the income bases of these nomads without replacing them with an alternate source of income. This relocation might result in pushing Tibetan nomads further into the margin of society and becoming financially dependent on the Chinese government. In turn, this situation could also stimulate new tensions between the Tibetan and the Chinese government and it might be a counterproductive result in relation to the Chinese government's objective of securing improved political stability.

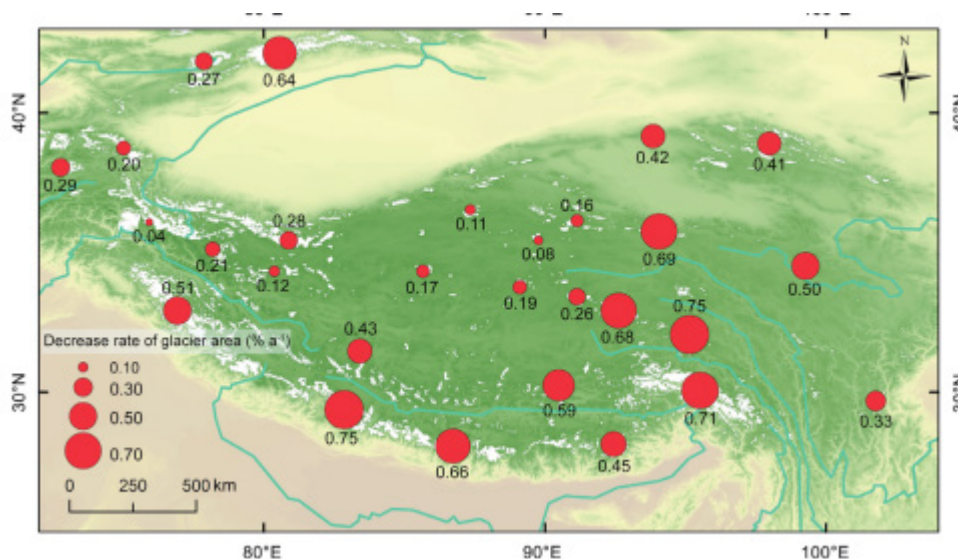
¹ Chinese relocation plan will displace more than 130000 Tibetan nomads in TAR, TCHRD, April 10, 2020, <https://tchrd.org/chinese-relocation-plan-displaces-more-than-130000-tibetan-nomads-in-tar/>

Global climate change and its impacts on Tibet

Dhondup Wangmo, Research Fellow

In the last few decades, Tibet is witnessing drastic climate change impacts. Different reports and research papers written on the third pole environment warned that the glaciers in Tibetan Plateau will recede faster if the rate of warming of the Tibetan Plateau which is as twice the global average will remain the same. Tibet, being the headwater of Asia's large rivers, the cryosphere in it is vital in defining Asia's water security. These snow-capped mountains regulates the year-round supply of water to the downstream countries. Out of the different factors which are responsible for climate change, anthropogenic activities are considered as one of the major causes behind that. However, climate change in Tibet will largely affect the lowland areas whose socio-economic stability are dependent on the water that comes from Tibet.

It is not just Tibet, the temperature rise is of global concern but the rate of warming in Tibet is very alarming. Different scientific papers similarly have conclusively concluded that the rate of warming in Tibet is significantly higher in Tibet. Although climate change and its impacts are not homogenous throughout Tibet, differences in the scale of impacts were observed based on regional and other factors but the unprecedented warming and intense cryospheric changes are observed in the Tibetan Plateau based on multiple scientific studies. For example, the loss of glaciers. Glacier loss is evident but the amount of loss is greater in the southern part and it decreases to the interior or central part of Tibet while eastern Pamir has the least loss.

Spatial distribution of glacier area change throughout the TP over the last 40 years during 1971-2010

Source: Wang 2019

Cryospheric melting impacts are not new to Tibet, the glacier that collapsed in Ngari is one of the largest glaciers that collapsed and it is reportedly found to be related to glacier instability and climate change. IPCC report says, besides this incident which was caused by climate change, other glaciers collapsed that have occurred are relatively unknown to climate change. Currently, Tibet is under the serious threat of losing more glaciers. Recent scientific assessments of the third pole environment and other papers had observed the changes in climate of the third pole and also the future projection of it.

Apart from such massive glacier collapse that occurred, Tibetan Plateau had already retreated 450 meters of its glaciers from the largest glaciers stored in Qilian mountain, the eastern part of the Tibetan Plateau. Many observation sites are still in alarm to see the pace of glaciers' loss in Tibet and they also predicted the future melting of glaciers which is even more alarming. It is not just the rapid glacier melting that is of concern but permafrost degradation and increased desertification are equally concerning. Future projections from both glacier loss and permafrost degradation are going to rise. Wetlands which played an important role in carbon sequestration are also declining. Sanjiangyuan and Dzoge in Tibet had losses about of 1.5 and 0.7 percent of its wetlands annually. On basis of 10 active layer sites on Kunlun mountain pass to Liang Dao He that were monitored between 1981 to 2019, an increase of 19.5 centimeters by every ten years was observed.

Rapid glacier melting in Tibe is clearly evident by seeing the indication of forming more lakes and an increase in their size. Few lakes in Tibet with quantified expanded areas were reported for three reasons: increased precipitation, glacial melt, and a decrease in evaporation. Generally, the widely known lakes in Tibet, SilingTso, Namtso, and Tson Ngon are largely glaciers fed, due to which changes in cryospheric melting are causing the changes in lake areas. Siling Tso lake is increasing by 0.6 meters of water level per year and Tso Ngon had increased by 1 meter since 2000. Before that, a reduction of 3 meters in water level was observed between 1961 to 2000. This is a direct impact of cryospheric melts in Tibet.

With an increased rise which is in temperature and changing intensity of precipitation, Tibetan Plateau is witnessing intensifying cryospheric melt and experiencing a warmer winter. Extreme cold days are decreasing while warm days are increasing. The glacier which usually melt in the spring season had started melting earlier and these changes in time will affect the water's availability. Precipitation which is harder to forecast than the Temperature is falling as liquid precipitation in the form of rain instead of snow.

Although cryospheric is depleting in the Antarctic and Caucasus, intense cryospheric melting in Tibet will affect far larger people. As Asia's major rivers flow out from Tibet, alterations in the amount and timing of water availability from changes in the cryosphere will further impact the water availability in the rivers downstream. According to the paper "Real World Protection for the "Third Pole" and Its People", "Continued deglaciation is expected to have profound impacts on the hydrological regimes of the ten river basins originating in the Third Pole".

Permafrost degradation and snow cover reduction further exacerbate glacier melt in Tibet. Due to permafrost degradation, river runoff is affected and reduced snow cover is decreasing its surface albedo which helps in accelerating glacier melt. A depth of 0.1 to 0.2 centimeters of snow cover has been reduced on Nyenchen Tanglha.

Water sourced from Tibet flows into different lowlands areas. The significance of the cryosphere of the Tibetan Plateau is not just to regulate and provide the freshwater supply to downstream areas, the socioeconomic stability of those areas are largely dependent on the rivers that originate from Tibet. Especially those countries whose livelihoods and economics are relying on agriculture. For instance, the Indus river is the lifeline of an agriculture-based economy. Not just that, 100 million farmers from India and Pakistan used water that directly comes from Indus and Ganges for their irrigation purposes. Agriculture production in Pakistan is not possible without relating to the Indus River that emerges from Tibet. Zachu river which originates from Tibet is providing water support to more than 70 million people in six southeast Asian countries.

The Senge Khabab (Ch: Indus) river is largely fed by glaciers and snow, 44.8% of glacier melt is contributed to the Indus river basin. Due to this river being joined with less rainfed tributaries and flowing within arid regions, the cryosphere with 45 % of snow and 31 % of glaciers is the major source of water for the Indus river which originates from Tibet. The river also provides productivity during the pre-monsoon in areas drained by the river. For instance, 60 percent of irrigation for the Indus basin comes from mountain snow and glacier melt. Zachu and Yarlung Tsangpo are indeed used for large upstream hydropower generations and the fisheries industry while Machu (Yellow) river is used for industrial purposes. Machu river entered into different Chinese provinces particularly, Henan and Shangdong provinces which constitute a large population and is also highly dependent on this river.

Different studies which project the future climate change on the third pole warned that even if the global average temperature will be kept at 1.5 degrees celsius which is above the pre-industrial level, one-third of glaciers will be lost in High mountain Asia, particularly the Himalayas which will lose half of its glacial mass.

Therefore, Tibet is under serious threat of rapid climate change impacts. This climate change will further intensify in the coming year if suitable action is not enforced. From 2016 onwards, disasters frequently hit Tibet, and under the current state of climate scenario, Tibet will face more disasters than before. To protect the third pole and to secure water support for more than half of the world's population, collective action should be enforced.

Endnote

Recent Third Pole's Rapid Warming Accompanies Cryospheric Melt and Water Cycle Intensification and Interactions between Monsoon and Environment: Multidisciplinary Approach with Observations, Modeling, and Analysis, Tandong Yao, Yongkang Xue, 01 Mar 2019, <https://journals.ametsoc.org/view/journals/bams/100/3/bams-d-17-0057.1.xml>

A Scientific Assessment of the Third Pole Environment, UNEP, 2022, <https://www.unep.org/resources/report/scientific-assessment-third-pole-environment>

Climate Change on the Third Pole: Causes, Processes, and Consequences: A Working Paper by The Scottish Centre for Himalayan Research for the Scottish Parliament's Cross-Party Group on Tibet, Jan 2021, <https://abdn.pure.elsevier.com/en/publications/climate-change-on-the-third-pole-causes-processes-and-consequence>

Governing the Jayanta Bandyopadhyay and Sayanangshu Modak, 'Water Tower of Asia' The Case for a System of Integrated Knowledge for the Hindu Kush Himalaya, Governing the 'Water Tower of Asia' The Case for a System of Integrate Knowledge for the Hindu Kush Himalaya, <https://www.orfonline.org/research/governing-the-water-tower-of-asia/>

Real World Protection for the "Third Pole" and Its People, Nakul Chettri, Eklabya Sharma, Arun B Shrestha, October

2012, https://www.researchgate.net/publication/258049400_Real_World_Protection_for_the_Third_Pole_and_Its_People

‘High Mountain Areas’ chapter - IPCC Special Report on the Oceans and Cryosphere in a Changing Climate (SROCC), https://www.researchgate.net/publication/336362210_’High_Mountain_Areas’_chapter_-_IPCC_Special_Report_on_the_Oceans_and_Cryosphere_in_a_Changing_Climate_SROCC

South China Morning Post, Glaciers melting at ‘shocking’ pace in northern China mountains, 10 November 2020, <https://www.scmp.com/news/china/science/article/3109178/glaciers-melting-shocking-pace-northern-china-mountains>

Climate change: melting Tibetan glaciers could unleash potentially dangerous bacteria, scientists say <https://www.scmp.com/news/china/science/article/3183794/climate-change-melting-tibetan-glaciers-could-unleash>

བོད་ཀྱི་ཕྱི་རྒྱལ་ལྷན་ཁག་གི་འཕྲིན་ལུགས་ལྟུང་ལྟུང་།
TIBET POLICY INSTITUTE

Central Tibetan Administration, Gangchen Kyishong
Dharamshala-176215, Distt. kangra (H.P.) India
Phone +91-1892-223556, 222403
E-mail: communication@tibetpolicy.net | web: tibetpolicy.net